

Tervise- ja heaoluprofiili e-keskkonna kasutusjuhend

Sisukord

Sisukord.....	2
Joonised.....	3
Pildid.....	3
Tabelid.....	4
Mõisted.....	5
Lühendid.....	5
Sissejuhatus.....	6
1 Profiili koostamise etapid.....	8
1.1 Meeskonna aktiveerimine.....	8
1.2 Tervise- ja heaolu profiili koostamine.....	9
1.3 Tegevuskava koostamine ja tulemustest teavitamine.....	9
2 Kasutajaõigused ning profiili avamine e-keskkonnas.....	10
3 Profiili ülesehitus.....	11
3.1 Profiili põhiaandmed ja kasutajate lisamine.....	11
3.2 Andmete sisestamine.....	12
3.3 Analüüsi lõpetamine.....	13
4 Indikaatorid.....	14
4.1 Indikaatorite täitmine.....	14
4.2 Statistilised indikaatorid.....	15
4.2.1 Joonised.....	16
4.3 Kirjeldavad indikaatorid ja segaindikaatorid.....	18
4.4 Indikaatorite analüüs, hindamine ja trendi määramine.....	19
5 Kokkuvõtted ja profiili lõpetamine.....	21
5.1 Alamvaldkondade kokkuvõtted.....	21
5.1.1 Kokkuvõtete kuvamine PDF vaates.....	23
5.2 Valdkondlike kokkuvõtete tegemine.....	23
5.3 Profiili lõpetamine (tervise- ja heaoluprofiili pikk ja lühike fail).....	24
6 Tegevuskava loomine.....	27
7 E-profiili nipid ja trikid ja võimalused.....	32
7.1 Vormindamine.....	32
7.2 Enda tabelite lisamine.....	32
7.3 Viitamine ja allikate lisamine.....	33
7.4 Märksõnad/teemaprofiilid.....	34
Lisa 1 Tervise- ja heaoluprofiili struktuur.....	35
Lisa 2 Profiili lühiversiooni sisukord.....	38
Lisa 3 Profiili pika versiooni sisukord.....	39
Lisa 4 Tegevuskava.....	41

Joonised

Joonis 1 Valdkondlike kokkuvõtete tegemine	21
--	----

Pildid

Pilt 1 Profiili koostamise etapid	8
Pilt 2 Tervise- ja heaoluprofiili e-keskkonda sisselogimine	10
Pilt 3 Profiili loomine	10
Pilt 4 Navigatsiooniriba	11
Pilt 5 Profiili põhiantmete täitmine	11
Pilt 6 Meeskonnaliikmete lisamine	12
Pilt 7 Lukustatud indikaatori teavitused	12
Pilt 8 Andmete sisestamine	13
Pilt 9 Lõpetamise alajaotus	13
Pilt 10 Kohustusliku indikaatori tähistamine	14
Pilt 11 Indikaatorite täitmine	15
Pilt 12 Andmete importimine	16
Pilt 13 Joondiagramm	17
Pilt 14 Tulpdiagramm	17
Pilt 15 Rahvastikupüramiid	17
Pilt 16 Kirjeldav indikaator	18
Pilt 17 Segaindikaator	19
Pilt 18 Hinnangute ja trendide määramine	20
Pilt 19 Hinnangute interaktiivne kaart	22
Pilt 20 Alamvaldkondade edenemine	22
Pilt 21 Valdkonna kokkuvõtte PDF vaates	23
Pilt 22 Valdkonna kokkuvõtte tegemine	24
Pilt 23 Kasutatud lühendite loetelu. Koondvaate loomine	25
Pilt 24 Allikaviite kustutamine	25
Pilt 25 Profiili koostajate lisamine ja kinnitamise otsus	26
Pilt 26 Profiili taasavamine	26
Pilt 27 Tegevuskava moodul	27
Pilt 28 Valdkondlikud kokkuvõtted ja probleemsed indikaatorid tegevuskavas	28
Pilt 29 Valdkondade kokkuvõtete kuvamine tegevuskavas	28
Pilt 30 Eesmärgi seadmine valdkonnapõhiselt	29
Pilt 31 Eesmärgi seadmine probleemse indikaatori põhisel	29
Pilt 32 Probleemi püstitus ja oodatavad tulemid	30
Pilt 33 Planeeritud tegevuse määramine	30

Pilt 34 Tegevuste lisamine	31
Pilt 35 Tegevuskava seire	31
Pilt 36 Vormingu muutmine, plokid.....	32
Pilt 37 Vormingu muutmine, joondus	32
Pilt 38 Viite lisamine profiili andmebaasi	33
Pilt 39 Allikaviidete lisamise vormid	33
Pilt 40 Tekstisisene allikaviite lisamine.....	33
Pilt 41 Allikaviidete loetelu lõppvaates.....	34
Pilt 42 Teemaprofiilid	34

Tabelid

Tabel 1 Peakasutaja vs nõustaja	12
Tabel 2 Juhend hinnangute ja trendide määramiseks.....	20

Mõisted

Hooaeg	ajavahemik, mille jooksul on e-profiil täitjatele avatud hooajale eelnenud kalendriaasta andmetega
Kohalik omavalitsus	valla või linna demokraatlikult moodustatud võimuorganite õigus, võime ja kohustus seaduste alusel iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, lähtudes valla- või linnaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades valla või linna arengu iseärasusi
Profiil	on tervise- ja heaoluprofiili e-rakendus. Sisaldab elanike tervise ja seda mõjutavate tegurite kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid andmeid; määratleb probleemid, sekkumist nõudvad valdkonnad ja vajalikud tegevused
Rahvastiku tervis	tervise seisundi statistiliste ja demograafiliste näitajatega mõõdetav riigi või piirkonna rahvastiku või selle osa tervisetase
Tervise edendamine	inimese tervist väärtustava ja soodustava käitumise ja elulaadi kujundamine ning tervist toetava elukeskkonna sihipärane arendamine
Tervise- ja heaoluprofiil	strateegilise planeerimise alusdokument, milles on kirjeldatud ja analüüsitud kindla territooriumi elanike tervise seisundit ning neid mõjutavaid tegureid

Lühendid

EHAK	Eesti haldus- ja asustusjaotuse klassifikaator
KOV	Kohalik omavalitsus
SKA	Sotsiaalkindlustusamet
TAI	Tervise Arengu Instituut

Sissejuhatus

Hea tervis on oluline eeldus sotsiaalse heaolu kasvuks, Eesti rahva säilimiseks ja sündimuse kasvuks, majanduse arenguks, tootlikkuse suurenemiseks, konkurentsivõime parandamiseks ning riigi jätkusuutlikkuse tagamiseks. Inimese tervis kujuneb ja muutub kogu elu jooksul vanematelt saadud geenide, elukeskkonna ja -viisi koosmõjus. Tervise hoidmiseks ja parandamiseks vajalikud hoiakud, oskused ja eeldused kujundatakse olulisel määral lapseas, seetõttu tuleb erilist tähelepanu pöörata laste ja lapsi kasvatavate perede igakülgsele toetamisele. Tervisenäitajate paranemiseks on vaja valitsus-, era- ja kolmanda sektori ning kohalike omavalitsuste, kogukondade ja kõigi ühiskonnarühmade koostööd. Oluline on, et pooled arvestaksid oma tegevuste mõjuga tervisele ning näeksid seejuures tervist investeringuna mitte kuluna (Rahvastiku tervise arengukava 2020-2030)

Elanike sotsiaalse heaolu arendamisel on oluline, et tehtavad otsused põhinevad teadmistel, et need toetavad elanikkonna heaolu ning omavad pikaajalist positiivset mõju. Teadmistel põhinevate otsuste langetamise ja asjakohaste sekkumiste kavandamise aluseks on elanikkonna heaolu kajastavate andmete kogumine ja analüüs.

Käesolev juhend on abimaterjaliks kohalikele omavalitsustele profiili koostamisel. Juhendmaterjalis antakse ülevaade profiili koostamise vajalikkusest, põhimõtetest ja ülesehitusest. Samuti antakse praktilisi juhiseid töövormi täitmiseks, tulemuste analüüsimiseks ja parendustegevuste kavandamiseks.

Töövahend annab võimaluse analüüsida olukorda kogu inimese elukaart silmas pidades. E-profiil on abivahend ja alusanalüüsi dokument inimeste ning keskkonna tervise, heaolu ja turvalisuse mõõtmisel, hindamisel, analüüsimisel ning prioriteetide seadmisel.

Tervise-ja heoluprofiili eesmärk on:

- juhtida tähelepanu omavalitsuses tehtavate otsuste tervisemõjudele ja ennetuslikele aspektidele;
- tagada elanike heaolu arendamise temaatika omavalitsuse arengukavas;
- anda heaolu toetavatele küsimustele laiem kõlapind nii elanike kui ka otsusetegijate hulgas;
- aktiveerida kogukonna liikmeid tegutsema paremate tervisenäitajate saavutamiseks ning luua eeldused rahvastiku heaolu parendamiseks;
- pakub välja elanikkonna heaolu kajastavad indikaatorid (nii kvalitatiivsed kui kvantitatiivsed);
- annab tööriistad andmete esitlemiseks ja analüüsiks.

Tervise-ja heoluprofiili koostamisel on oluline järgida alljärgnevat põhimõtet:

terviklikkus – ükski inimeste tervist ja turvalisust mõjutav valdkond ei tohiks olla profiilist teadlikult välja jäetud

integreeritus arengukavadesse – maakonnas ja kohalikes omavalitsustes on oluline kujundada arengustrateegia tervise, turvalisuse ja heaolu temaatika käsitlemise praktika, mis tagab tervise-ja heaolu küsimuste nähtavuse maakonna jätkusuutlikul arendamisel

kaasatus – profiil peab peegeldama erinevate asjaosaliste (kogukonnarühmad, erinevate valdkondade spetsialistid, poliitikud, omavalitsused) vajadusi, hinnanguid ja arvamusi

tervis igas poliitikas – profiil peab hõlmama indikaatoreid kõigist eluvaldkondadest, sest enamus tervisemõjudeid, mis inimese tervises seisundit ja -käitumist mõjutavad tulenevad teistest eluvaldkondadest (sissetulek, haridus, sotsiaalsed toimetulekuoskused jne)

võrreldavus – inimeste tervises seisund ja turvatunne peavad olema võrreldavad ajas konkreetsete kokkulepitud või normatiivsete indikaatorite alusel

tõenduspõhisus – tõenduspõhisuse aitavad tagada asjakohastest ja tunnustatud allikatest kogutavad kvantitatiivsed ning kvalitatiivsed andmed ja info

avalikkus – andmed ja analüüsitulemused peavad olema piiranguteta ja kergesti kättesaadavad avalikuks kasutamiseks

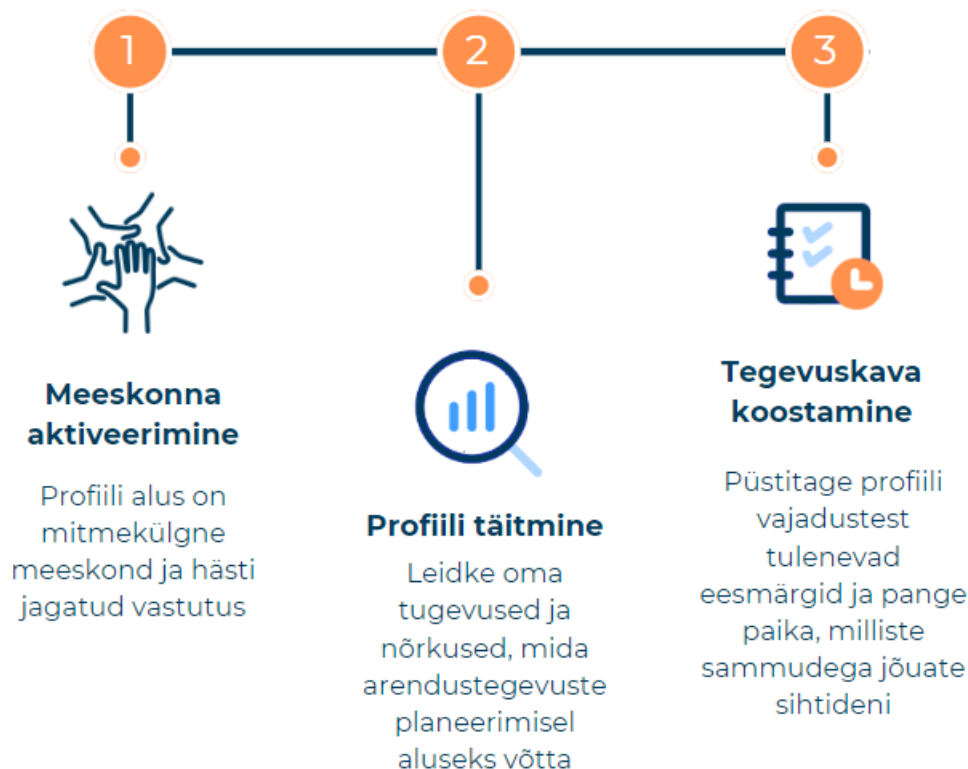
regulaarsus – kuna elukeskkonna tingimused ja nende mõju inimeste tervisele ja turvalisusele ajas muutuvad, on vajalik profiili koostada regulaarselt st profiili tuleb uuendada iga nelja aasta tagant ja igal aastal toimub hindamine

Profiili koostamine toimub KOV-i eestvedamisel erinevaid spetsialiste kaasates. Erinevate valdkondade spetsialistidelt ja kogukonna liikmetelt kogutakse kokku info profiilis toodud indikaatorite kohta ning sisestatakse need profiili vormidesse. Töövorm võimaldab andmeid analüüsida ja visualiseerida ning planeerida parendustegevusi. Protsessi väljundiks on terviklik ülevaade elanikkonna heaolust.

1 Profiili koostamise etapid

Tervise- ja heaoluprofiili koostamise saab jagada kolme etappi:

- meeskonna aktiveerimine,;
- profiili täitmine;
- tegevuskava koostamine ja tulemustest teavitamine.

Pilt 1 Profiili koostamise etapid

1.1 Meeskonna aktiveerimine

Tugeva meeskonna moodustamine ja aktiveerimine on profiili koostamisel keskse tähtsusega. On oluline, et kõik tervise- ja heaoluprofiili valdkonnad oleksid asjatundjate poolt kaetud. Meeskonnaliikmete valikut ei ole võimalik KOV-ile ette kirjutada, kuivõrd selle dikteerivad kohalikud olud. Seetõttu peaks meeskonna moodustamise eest vastutav isik (protsessi juht) tutvuma profiili struktuuri ja indikaatoritega ning sellest lähtuvalt valima ise või teistega konsulteerides sobivad tööühma kandidaadid. Oluline on jälgida, et oleksid kaasatud erinevate valdkondade esindajad, näiteks tervishoiu, hariduse, noorsootöö, kultuuri, õiguskaitse ja sotsiaalvaldkonna spetsialistid, samuti elukeskkonna, eelarve ja töötajate kvalifikatsiooniga kursis olevad isikud. Soovitav on kaasata ka teenuste osutajad ja kogukond.

Meeskonna aktiveerimise võib jagada järgmistesse etappidesse:

- a) Profiili koostamise algatamine (juhtkonnaga kooskõlastamine, vastutaja määramine).
- b) Profiili koostamise meeskonna moodustamine (valdkondade vastutajate määramine, liikmetega kooskõlastamine).
- c) Tuumikmeeskonna kohtumine, mille käigus jagatakse põhirollid, valdkondade eest vastutajad ja lepatakse kokku orienteeruv tegevus- ja ajakava.

- d) Kui valdkondade vastutajad on määratud, tutvuvad nad profiilis oma valdkonna indikaatoritega ja moodustavad omakorda töörühmad, kes hakkavad sisestama infot konkreetsete indikaatorite kaupa.
- e) Järgneb avakohtumine, mille käigus tutvustatakse kogu meeskonnale (valdkondade juhid ja töörühmade liikmed) e-profiili ja selle täitmise põhimõtteid. Avakohtumise eesmärgiks on jagada ülesanded töörühmade liikmete vahel ehk määrata isikud, kes hakkavad sisestama infot konkreetsete indikaatorite kohta. Seda võib teha näiteks alamvaldkondade kaupa (nt formaalhariduse ploki indikaatoritele vastab hariduse valdkonna spetsialist jne). Koostatakse profiili täitmise ajakava valdkondade kaupa, arvestusega, et kogu protsess võtab aega 4-6 kuud.
- f) Soovituslik. Vallavalitsuse, allasutuste ja kogukonna teavitamine tervise- ja heaoluprofiili loomisest (nt uudisnupuke kodulehel, FB-s, kohalikus lehes)

1.2 Tervise- ja heaolu profiili koostamine

Profiili koostamist võib jagada järgnevasse etappidesse:

- a) E-profiili täitmine, st indikaatoritele vastamine (toimub meeskonnaliikmete poolt vastavalt avakohtumisel kokkulepitud tööjaotusele).
- b) Konsolideerimine – erinevate meeskonnaliikmete poolt täidetud indikaatorite, hinnangute ja alamvaldkondade kokkuvõtete ühine üle vaatamine töörühmas, valdkonna kokkuvõtte koostamine.
- c) Valdkonna juhtide kohtumine tulemuste valideerimiseks ja formuleerimiseks. Kõik valdkondade juhid tutvuvad vastastikku kokkuvõtetega ja täiendavad – tagatakse võimalikult objektiivne analüüs ja kokkuvõte.
- d) Profiili lõplik vormistamine – teksti redigeerimine, jooniste korrastamine, allikatele viitamine, koonddokumendi (lühike ja pikk versioon koondvaadetest) ja piltide lisamine.
- e) Profiili kinnitamine koostajate poolt.
- f) Avalikkuse teavitamine profiili tulemustest.

1.3 Tegevuskava koostamine ja tulemustest teavitamine

Kui profiil on e-keskkonnas lõpetatud avaneb tegevuskava moodul, mis kuvab ette nii peamiste valdkondade kokkuvõtted tugevuste ja nõrkustega kui ka probleemsed indikaatorid. Edasine töö võib olla jagatud järgmistesse etappidesse:

- a) Profiili valdkondade kokkuvõtete, tugevuste ja nõrkuste läbi vaatamine (soovitavalt meeskonnatööna)
- b) Profiili probleemsete indikaatorite üle lugemine (soovitavat meeskonnatööna)
- c) Prioriteetide valimine (soovitavalt üks kuni kolm profiili analüüsist lähtuvat teemat, mida tegevuskavas fookusesse võtta – meeskondlik otsus)
- d) Hetkeolukorra määratlemine ja probleemi(de) püstitamine
- e) Eesmärgi/eesmärkide sõnastamine
- f) Iga eesmärgi juurde määrata peamised tegevused- tegevussuunad ja sammud nelja aasta lõikes, mis aitavad soovitud tulemusteni jõuda koos hinnangulise eelarve ja vastutajatega.
- g) Sihtrühmade kaasamine tegevuste planeerimisse

Tegevuskava mooduli kohta leiad juhised peatükis 6, kokkuvõtva ülevaate Lisa 4 Tegevuskava

2 Kasutajaõigused ning profiili avamine e-keskkonnas

Tervise- ja heaoluprofiili koostamine saab alguse hooaja avamisest (kestvusega 9 kuud). Hooaeg avatakse 1. septembril ja lõpeb järgmise aasta 30. juunil.

Hooajas rakendatakse andmebaaside avaldamiskalendri alusel viimaseid saadaolevaid statistilisi andmeid.

Profiili avamiseks saadab e-keskkonna moderaator peakasutajale kutse kasutajakonto avamiseks. Peakasutajaid võib olla mitu ja nad saavad kutsuda profiiliga liituma uusi koostajaid. Infosüsteemis on kolm kasutajaõiguse tasandit: **moderaator (TAI)**, **peakasutaja (KOV)** ja **nõustaja (KOV)**.

Lisatud kasutaja saab kutse meilile koos juhistega.

Tervise- ja heaoluprofiili e-keskkond asub <https://heaoluprofiil.tai.ee/et/>

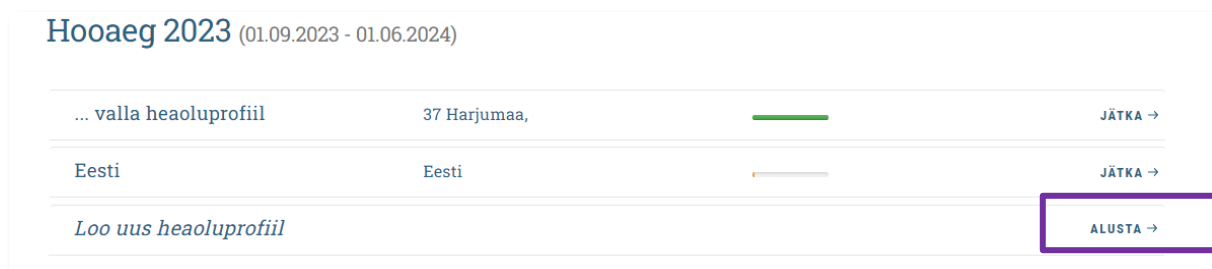
Soovitame profiili koostamiseks kasutada brausereid Google Chrome või Microsoft Edge.

Pilt 2 Tervise- ja heaoluprofiili e-keskkonda sisselogimine

Tervise- ja heaoluprofiili avalehel on nähtavad avatud hooajad nende profiilidega, millele on lisatud kasutajaõigused.

Kui teate, et teil peaks olema ligipääs tervise- ja heaoluprofiilile, mida avalehel teile kuvatavas nimekirjas ei ole, peaksite kontakti võtma vastava kohaliku omavalitsusega, kes saab teile ligipääsu anda.

Pilt 3 Profiili loomine

3 Profiili ülesehitus

Navigatsiooniriba (Pilt 4) koosneb neljast alajaotusest:

1. Tutvustus
2. Profiili põhiaandmed
3. Andmete sisestamine
4. Analüüsi lõpetamine

Tegevuskava moodul (tekib/avaneb kui analüüs on lõpetatud)

Esimeses alajaotuses TUTVUSTUS antakse ülevaade profiilist ja edasi liikumiseks võib kasutada lehe servas olevat nuppu „**Järgmine**“. Erinevate alajaotuste vahel saab liikuda ka edasi-tagasi vajutades navigatsiooniribal soovitud alajaotuse peale.

Pilt 4 Navigatsiooniriba

3.1 Profiili põhiaandmed ja kasutajate lisamine

Teises alajaotuses täidetakse profiili põhiaandmed (Pilt 5),

Alustavale profiilile antakse pealkiri soovitatavalt koos aastanumbritega, millisele perioodile profiili luuakse ja lisatakse logo. Kindlasti tuleb linnukesega ära märkida valik „KOV profiil“ ja täita EHAK koodid vastavalt juhisele. EHAK koodid leiab Statistikaameti kodulehelt¹.

Eesti andmeid kasutatakse statistiliseks võrdluseks keskmiste näitajatega ja andmed lisab moderaator.

Pilt 5 Profiili põhiaandmete täitmine

Meeskonnaliikmeid saab lisada profiili põhiaandmete vahelehel. Koostajaid saab lisada vajutades nupule „Lisa koostajaid“ (Pilt 6). Meiliaadressi lisamine on kohustuslik. Nime lahtri täitmine on valikuline. Valikus on ka kaks kasutajarolli peakasutaja ja nõustaja (täpseid õiguseid sisaldab Tabel 1). Vaikimisi on kasutajarolliks määratud nõustaja.

¹ http://metaweb.stat.ee/view_xml.htm?id=4601377&siteLanguage=ee

Tuumikmeeskonnale võib määrata peakasutaja õigused, kuid laiemale koostajate ringile soovitame määrata nõustajaõigused.

Kutsete saatmiseks salvestatakse lisatud andmed – kutse läheb teele automaatselt (Salvesta nupp lehe all- ja ülaservas). Lisatud kasutajatele võib edastada ka korduvkutseid (Saada uus kutse nupp kasutaja nime ja rolli kõrval).

Pilt 6 Meeskonnaliikmete lisamine

Tabel 1 Peakasutaja vs nõustaja

Peakasutaja	Nõustaja
Pääseb ligi profiilidele, kuhu on lisatud/on ise avanud ja saab neid täiendada	Pääseb ligi profiilidele, kuhu on lisatud ja saab neid täiendada
Saab lisada nõustajaid profiili sees	-
Näeb koostajate nimekirja profiili sees	-
Saab koostajaid nimekirjast kustutada	-

E-keskkonnas saavad korraga andmeid sisestada mitu kasutajat, kuid samu indikaatoreid samaaegselt täita ei saa. Indikaator suletakse andmesisestajale kaheks tunniks ja indikaatori koheseks vabastamiseks tuleb infosüsteemist välja logida. Indikaatori lukustamisel teavitatakse kasutajaid hoiatusega (Pilt 7).

Indikaator on avatud ainult sinule kuni kellani 14:44

Seda indikaatorit muudab praegu Sigrid Tammiste sigrid.tammiste@tai.ee. Lukustatud kuni kellani 14:44

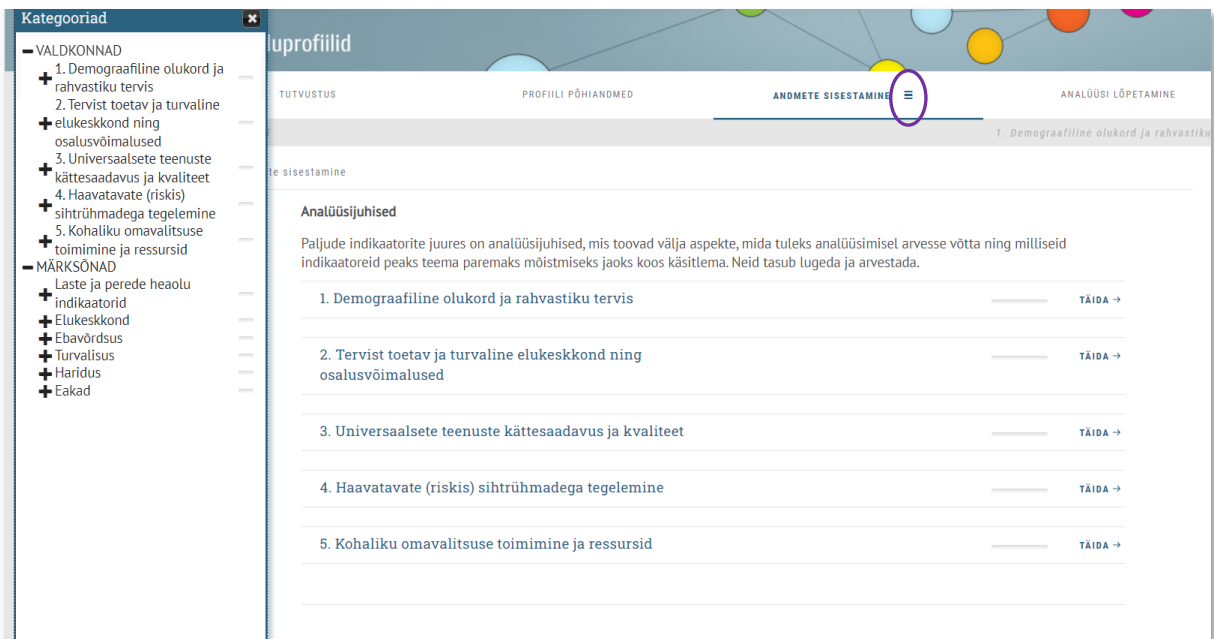
Pilt 7 Lukustatud indikaatori teavitused

3.2 Andmete sisestamine

Andmete sisestamine toimub kolmandas alajaotuses (Pilt 8).

Tervise- ja healuprofiili e-keskkond koosneb viiest põhivaldkonnast ning neljateistkümnest alamvaldkonnast. Iga valdkonna kohta täidetakse kokkuvõtte vorm.

Kolmest kriipsust avanev kategooriapuu on abiks indikaatorite täitmisel. Vasakul ääres olevat kategooriapuud saab x nupust kinni vajutada (kui segab vahepeal andmete täitmist) ja andmete sisestamise kõrval asuvast kolmest kriipsust taasavada. Kategooriapuud saab lisaks ekraanil nihutada, muuta suuremaks-väiksemaks, valdkondi avada ja sulgeda +/- nuppe rakendades.

Pilt 8 Andmete sisestamine

Sisestamisel on oluline meeles pidada, et pärast iga indikaatori täitmist tuleb kasutada „Salvesta“ nuppu.

3.3 Analüüsi lõpetamine

Viimases alajaotuses (Pilt 9) kinnitatakse profiil pdf formaadis ja koostatakse koondfailid tervise- ja heaoluprofiilist (pikk ja lühike versioon). Koondfailid saab genereerida juhul, kui kõik kohustuslikud indikaatorid ja valdkondade kokkuvõtted on tehtud. Kinnitatud dokumenti saab alla laadida või uuesti avada peakasutaja. (Vaata lähemalt peatükk 5)

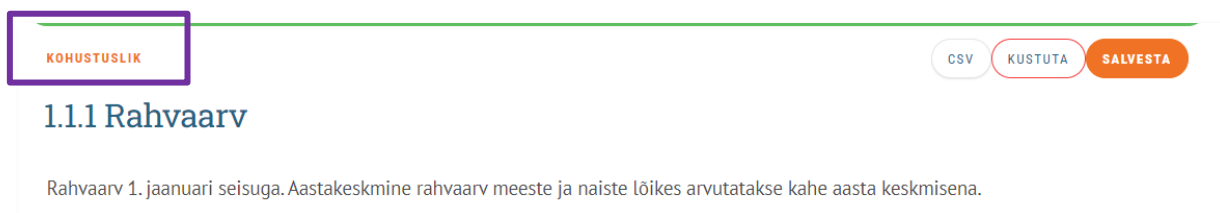

Pilt 9 Lõpetamise alajaotus

4 Indikaatorid

Indikaatorite roll on aidata igat alamvaldkonda/teemaplokki analüüsida – mõista valdkondlikke tugevusi ja nõrkuseid ning sõeluda välja teemad, mida tuleks tegevuskavas fookusesse võtta. Analüüs võimaldab valdkonnajuhtidel teha olulistele arengukohtadele huvikaitset ning neid edasiste tegevuste planeerimisel esile tõsta.

Indikaatorid võivad olla kas **kohustuslikud** või **soovituslikud**. Kohustuslikud indikaatorid on tähistatud oranži täpiga või sõnaga “kohustuslik” (Pilt 10) ning soovituslikud halli täpiga või sõnaga “soovituslik.” Profiili lõpetamiseks ja kinnitamiseks peavad kohustuslikud indikaatorid olema kõik täidetud - soovituslikest võite valida need, mis teie KOVi seisukohalt olulised on. Tervise- ja Heaoluprofiili e-keskkonnas on kasutusel kolme liiki indikaatorid: **statistilised**, **kirjeldavad** ja **segaindikaatorid**. Lähemalt on indikaatorite liigid lahti selgitatud allpool.

Pilt 10 Kohustusliku indikaatori tähistamine

4.1 Indikaatorite täitmine

1. Indikaatorite täitmise alustamiseks klikkige nupul “Täida” (Pilt 11) teile sobiva valdkonna juures.
2. Indikaatorite täitmise järjekord ei ole oluline. Võite alustada algusest ning liikuda järjest, kuid võite alustada ka sellest valdkonnast, mis teil lihtsam täita on. Küll aga soovitame teha kõige esimesena ära esimese valdkonna andmeimpordid – nii mõnigi indikaator kasutab automaatarvutusteks demograafilise olukorra andmeid.
3. Kui olete juba mõned indikaatorid täitnud, näitavad progressi värvilised ribad valdkonna nime järel. Oranž riba viitab sellele, et olete selle valdkonna indikaatorite täitmist alustanud ning vähemalt ühe indikaatori juures hinnangu andnud. Roheline riba viitab sellele, et kõik vastava valdkonna indikaatorid on täidetud (hinnangud on antud).
4. Kui ühe valdkonna indikaatorid on täidetud, soovitame kohe täita ka vastava valdkonna kokkuvõtte.

1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis		JÄTKA →
2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused		TÄIDA →
3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet		TÄIDA →
4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine		TÄIDA →
5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid		TÄIDA →

Pilt 11 Indikaatorite täitmine

Indikaatorid koosnevad järgmistest komponentidest:

- Sissejuhatus/juhis andmete edastamiseks
- Allikad (andmeallikad)
- Alusandmed (statistiline indikaator) või kaardistus tuginevalt juhistele (kirjeldav indikaator)
- Joonis (statistilise indikaatori puhul)
- Analüüs (järeldused statistika või kaardistuse põhjal)
- Hinnang (hinnang olukorrale)
- Trend (kas olukord on paranemas, stabiilne või halvenemas)

4.2 Statistilised indikaatorid

Andmeimporte tehakse Statistikaameti ja Tervisestatistika andmebaasidest (Lisa 3). Kui statistiliste andmete juures on olemas „Impordi“ nupp (Pilt 12), saab teha andmepäringuid automaatselt. Valgetesse lahtritesse imporditakse andmed või sisestatakse käsitsi. Hallil alal täituvad andmed salvestamisel, kui on sisestatud riskasutuses olevate indikaatorite arvnäitajad (näiteks rahvaarvu abil arvutatakse osakaale ja keskmisi näitajaid).

CSV formaat võimaldab tabelist andmeid alla laadida. Vajadusel saab tabelist andmeid kustutada ja kindlasti tuleb sisestatud andmed **salvestada**. Osades indikaatorites võrreldakse statistilisi andmeid Eesti keskmisega.

1.1.1 Rahvaarv

Rahvaarv 1. jaanuari seisuga. Aastakeskmise rahvaarv meeste ja naiste lõikes arvutatakse kahe aasta keskmisena.

Allikad

Statistikaameti andmebaas, tabel RV0282U

IMPORDI

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kokku	12680	12627	12641	12568	12507	12558	12661	12997
Mehed	6138	6128	6120	6080	6060	6140	6192	6234
Naised	6542	6499	6521	6488	6447	6418	6469	6763
Kokku aastakeskm.		12654	12634	12605	12538	12533	12610	12829
Mehed aastakeskm.		6133	6124	6100	6070	6100	6166	6213
Naised aastakeskm.		6521	6510	6505	6468	6433	6444	6616
Tööealine elanikkond	8399	8314	8238	8130	8028	8035	8072	8237

Pilt 12 Andmete importimine

Info salvestamisel täituvad hallid alad arvnäitajatega, mis on saadud ristkasutuses olevates indikaatorites sisestatud andmetega. Kuna arvutamisel kasutatakse valemeid, siis **peavad olema arvnäitajad eelnevalt täidetud**. Iga aastakäigu lisandumisel tuleb andmeid uuesti importida või lisada käsitsi juurde. Avaldamiskalendri alusel lisanduvad uued andmed kuni jooksva aasta oktoobrini. Kõige olulisem on sisestada esimese valdkonna demograafiliste ja rahvastiku tervise näitajates kasutatud andmestikud kuna neid kasutatakse läbivalt profiili arvnäitajatega seotud valemities.

Impordi nupu puudumisel tuleb alusandmed sisestada vastavalt juhendile ja pakutud andmeallikatele. Allikate loetelus leiab andmebaaside lingid.

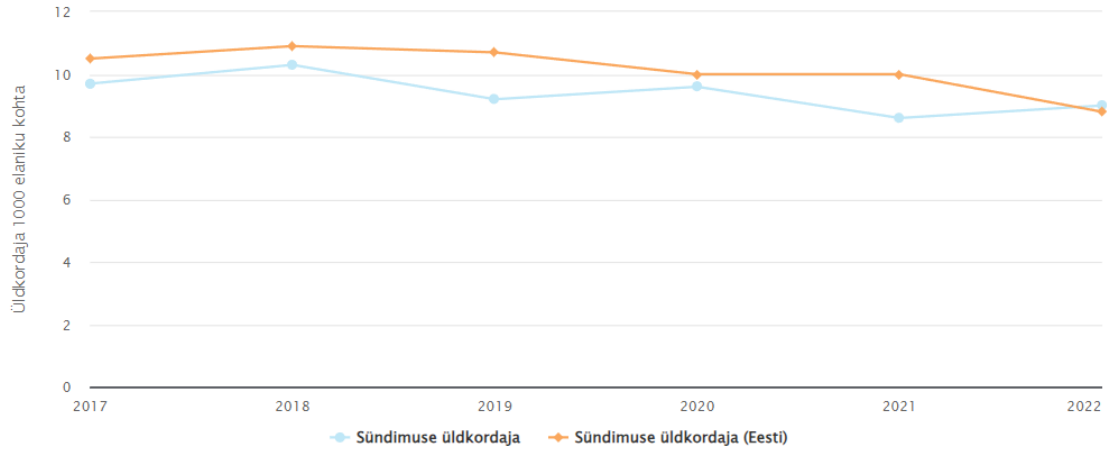
4.2.1 Joonised

Jooniseid esitatakse joondiagrammi, tulpdiaagrammi, rahvastikupüramiidi ja ämblikvõrk diagrammina. Selleks, et **näha** statistiliste indikaatorite juures **jooniseid**, tuleb pärast impordi või andmete sisestamist vajutada "**Salvesta**" nuppu. Joonise põhjal on hõlpsam

Näide 1. Joondiagramm (Sündimuse üldkordaja võrdluses Eesti näitajaga)

Sündimus

Sündimuse üldkordaja

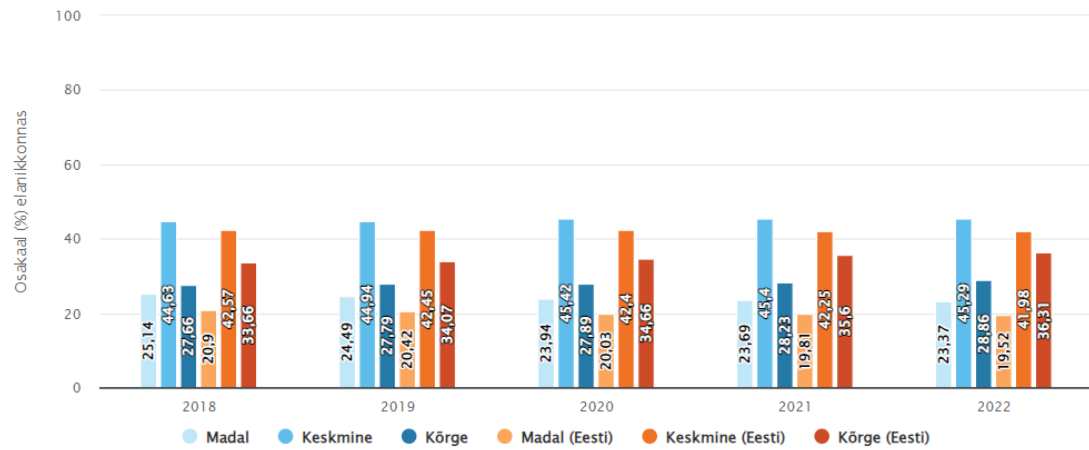

Pilt 13 Joondiagramm

Näide 2. Tulpdiagramm (Haridustase elanikkonnas võrdluses Eesti näitajatega)

Haridustase

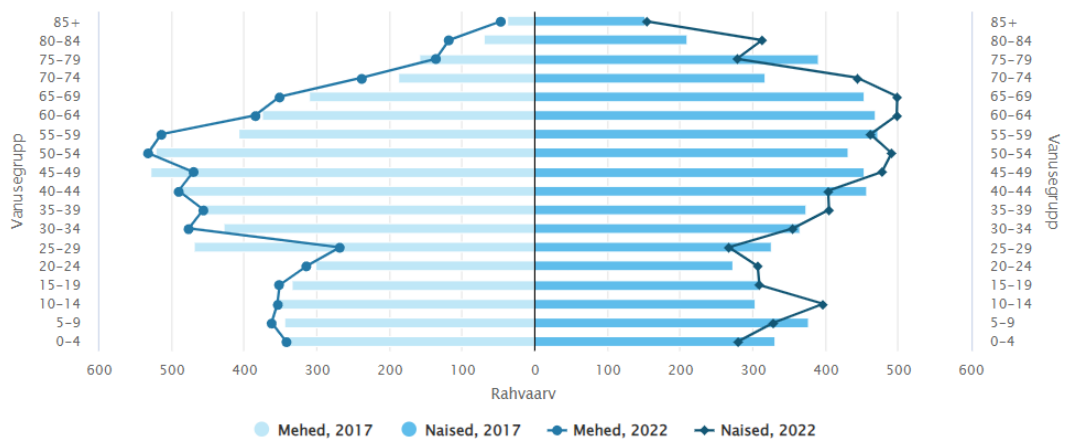
Haridustase elanikkonnas (%)

Pilt 14 Tulpdiagramm

Näide 3. Rahvastikupüramiid (Rahvastiku soo- ja vanusjaotus)

Rahvastikupüramiid

Pilt 15 Rahvastikupüramiid

4.3 Kirjeldavad indikaatorid ja segaindikaatorid

Kirjeldavaid indikaatoreid kasutatakse olukorra analüüsimiseks ja hinnatakse skaalal 1-4. Tekstialas on vaja põhjendada hinnangut. Kirjeldavatel indikaatoritel on üldjuhul kaks kuni kolm pidepunkti, mida on tarvis analüüsida. Iga pidepunkti all on nupp „Juhised“, millele vajutades tulevad nähtavale täpsustavad küsimused, mis on abiks sisu kirjeldamisel ja analüüsimisel (Pilt 16).

Indikaator on avatud ainult sinule kuni kellani 17:10

KOHUSTUSLIK

CSV KUSTUTA SALVESTA

4.1.3 KOV eelarvest makstavad sotsiaaltoetused

Tooge välja, milliseid toetusi makstakse abivajajatele KOV eelarvest ning millist abivajadust need toetavad.

Allikad

KOV

KOV eelarvest makstavad toetused

Toetava abivajajale	Kirjeldus
Toetavad tegevused	Kirjeldus
JUHISED	

Puudub regulaarne olukorra analüüs ja sellest lähtuv reageerimine. Ennetavaid teenuseid ei ole piisavalt. Tugi abivajajatele ei ole piisav. Toetavad tegevused on ühekordsed.

Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Toimub regulaarne olukorra analüüs ja vajadusel reageerimine. Ennetavad teenused on piisavalt ja vastavad vajadustele. Tugi abivajajatele on kättesaadav ja vastab vajadustele. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

- Milliseid toetusi KOVis makstakse
- Kui palju on universaaltoetusi
- Milliseid vajadusi toetused katavad
- Toetuste eesmärgipärasust

Pilt 16 Kirjeldav indikaator

On olemas ka kirjeldavaid indikaatoreid, nõ **segaindikaatoreid**, kuhu on lisatud statistilisi andmeid täiendavalt juurde (Pilt 17).

2.1.3 Uppunud ja veeohutusosalane ennetustöö

Indikaator kirjeldab veeturvalisuse tagamist, sh alkoholitarvitamisest tingitud kahjud. Andmetele tuginedes on võimalik hinnata KOVi vajadust uppumist ennetavate sekkumiste järele. Samuti annab see võimaluse hinnata elluviidud sekkumistegevuste mõju.

Allikad

KOV

[Päästeameti statistika](#)

Uppunud

	2018	2019	2020	2021	2022
Uppunuid					

Veeohutusosalane ennetustöö

Anda ülevaade veekogude ohutusest, lähtudes väljatoodud aspektidest.

Veekogude ohutus

JUHISED

Kirjeldus

Toetavad tegevused

JUHISED

Kirjeldus

Üksikute avalike ja mitte-avalike suplemiseks kasutatavate veekogude puhul on läbi mõeldud valveta seotud aspektid ning tagatakse regulaarset veekogude (sh nende ümbruse) heakorda ja hooldus. Toetavad tegevused on ühekordsed.

Väga halb

Pigem halb

Pigem hea

Väga hea

Avalike ja mitte-avalike suplemiseks kasutatavate veekogude puhul on läbi mõeldud valveta seotud aspektid ning tagatakse regulaarselt veekogude (sh nende ümbruse) heakorda ja hooldus. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

Pilt 17 Segaindikaator

4.4 Indikaatorite analüüs, hindamine ja trendi määramine

Indikaatorite juures olevad analüüsijuhised aitavad välja tuua aspekte, mida tuleks analüüsimisel arvesse võtta ning milliseid indikaatoreid peaks teema paremaks mõistmiseks koos käsitlema. Analüüsi osas tuleks ära kirjeldada milliseid tähelepanekuid eeltoodud indikaatoris tulid esile ja tuua juurde võrdlusi.

Kõikides indikaatorites toimub olukorra kvalitatiivne ja/või kvantitatiivne hindamine, analüüs ning hinnangute ja trendi määramine (Pilt 18, Tabel 2).

<p>HINNANG (SKAALAL 1-4):</p> <p style="text-align: right;">JUHISED ></p> <p style="text-align: center;">↓↑</p> <p>☐ Väga halb</p> <p>☐ Pigem halb</p> <p>☐ Pigem hea</p> <p>☐ Väga hea</p>	<p>TREND (SKAALAL 1-3):</p> <p style="text-align: right;">JUHISED ></p> <p>☐ Halvenemas</p> <p>☐ Stabiilne</p> <p>☐ Paranemas</p>
--	--

Pilt 18 Hinnangute ja trendide määramine

Tabel 2 Juhend hinnangute ja trendide määramiseks

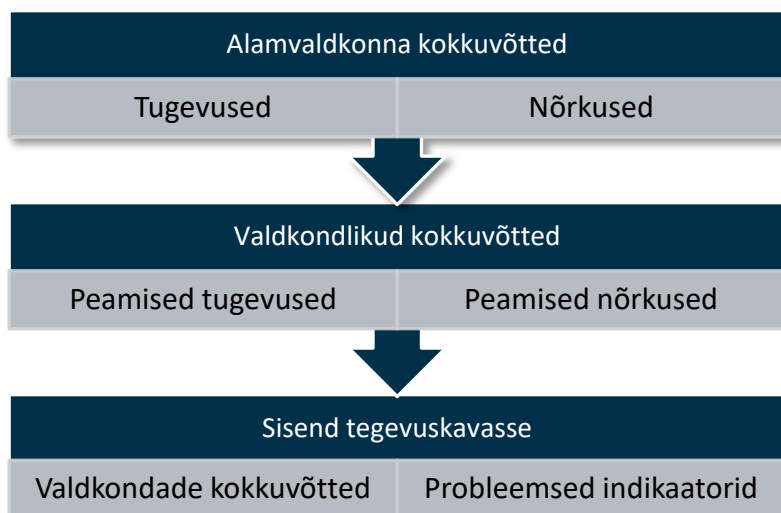
Abiks hinnangute andmisel:	Abiks trendi hindamisel
<p>Väga hea – olukord on väga hea, näitaja on oluliselt parem kui Eesti keskmine, teenus/tegevus on väga hästi korraldatud, kvaliteetne, kättesaadav ja tõhus; samuti märkida "väga hea", kui teenuse/tegevuse järele puudub KOV-is vajadus, kuid on võimekus vajaduse ilmnemisele reageerimiseks.</p> <p>Pigem hea – olukord on pigem hea, näitaja on parem kui Eesti keskmine või sarnane keskmisele, teenused/tegevused on üldiselt hästi korraldatud, kuid esineb puudusi üksikutes aspektides.</p> <p>Pigem halb – olukord on pigem halb, näitaja on veidi halvem kui Eesti keskmine, teenused/tegevused on küll olemas, kuid esineb puudusi mitmetes aspektides</p> <p>Väga halb – olukord on väga halb, näitaja on oluliselt halvem kui Eesti keskmine, teenus/tegevus sisuliselt puudub, kuigi selle järele on vajadus või teenus/tegevus on sisuliselt olemas, kuid ei vasta vajadustele (esineb olulisi puudusi).</p>	<p>Paranemas – aasta-aastalt on toimumas muutus positiivses suunas, näitaja on muutumas Eesti keskmisest paremaks, teenuste/tegevuste korraldamine on muutunud tõhusamaks või kvaliteetsemaks.</p> <p>Stabiilne – märgatavaid muutusi ei ole toimunud.</p> <p>Halvenemas – näitaja on liikumas halvemuse poole, näitaja on langemas alla Eesti keskmise või teenuste/tegevuste pakkumine väheneb või ei suuda vajadusega kaasas käia, ressursid vähenevad.</p>

5 Kokkuvõtted ja profiili lõpetamine

Iga alamvaldkonna lõpus tuleb teha eelneva kohta analüüs ja kokkuvõte ning välja tuua alamvaldkonna tugevused ja nõrkused. Alamvaldkonna kokkuvõtetest omakorda tuleb luua valdkondlikud kokkuvõtted ja välja tuua valdkonna peamised tugevused ja peamised nõrkused. Alamvaldkondade kokkuvõtteid võivad meeskonnaliikmed koostada iseseisvalt. Valdkondlike kokkuvõtteid tehes on soovitatav kogu töörühmaga ühiselt alamvaldkondade kokkuvõtteid üle vaadata ja seejärel ühiselt koostada valdkondade kokkuvõtteid. Valdkondlikud kokkuvõtteid on sisendiks tegevuskavasse.

Profiil aitab liikuda n-ö üksikult üldisele (vaata Joonis 1), et leida, mis on kõige prioriteetsemad arengukohad, mida asuda tegevuskava läbi parendama:

- Iga **alamvaldkonna lõpus** tuleb teha täidetud indikaatorite põhjal **kokkuvõte** ning välja tuua alamvaldkonna tugevused ja nõrkused
- Alamvaldkondade kokkuvõtetest omakorda luuakse **5 valdkondlikku kokkuvõtet** ja oluline on tuua välja iga valdkonna peamised tugevused ja peamised nõrkused. Kusjuures valdkondlike kokkuvõtete tegemisse võiks kaasata meeskonna/töörühma, kellega koos käia läbi esmalt alamvaldkondade kokkuvõtteid ning ka nendes kuvatavad probleemsemad indikaatorid. Oluline on luua ühist arusaama sellest, mida soovitakse koostöös muuta ning mida kuvataks tegevuskava moodulis.

Joonis 1 Valdkondlike kokkuvõtete tegemine

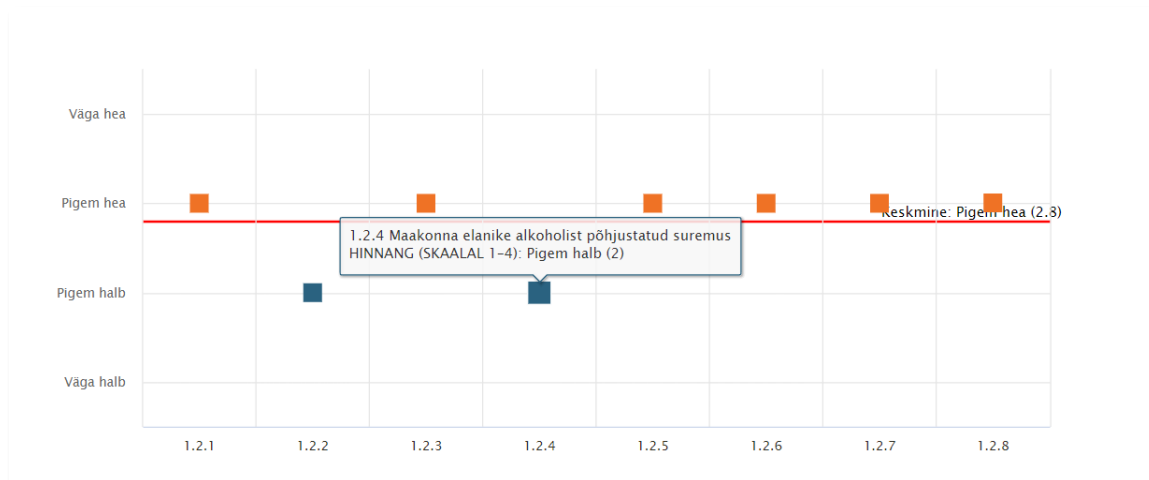
5.1 Alamvaldkondade kokkuvõtted

Alamvaldkondade kokkuvõtetes kuvatakse hinnanguid **interaktiivse joonisena**:

- Positiivsed **hinnangud** on toodud oranžina, negatiivsed tumesinisena.
- **Punane joon** näitab hinnangute keskmist väärtust ja seega üldhinnangut valdkonnale.
- Hiirega üle ruudukese või indikaatorite numברי libistades ilmub nähtavale **indikaatori nimi** (Pilt 19).

- Ruudukesel või indikaatori numbril klikkides **avaneb indikaator uues aknas** ning saate üle kontrollida, mille tõttu on sellele indikaatorile just nii hea või halb hinnang antud ning vajadusel seda parandada.

Joonis abistab ühe valdkonna piires kriitilisemate teemade ja küsimuste tuvastamist. Samuti aitab indikaatoritele antud hinnangute analüüsimine välja tuua KOVi peamised tugevused ja nõrkused selles valdkonnas.

Pilt 19 Hinnangute interaktiivne kaart

Alamvaldkondade kokkuvõtete lisamisel saate kätte eelvaated ja trükifailid PDF formaadis. Valdkondade kokkuvõtte tegemiseks peavad olema täidetud kõik alamvaldkondade kokkuvõtted (Pilt 20).

PDF EELVAADE LAE PDF ALLA KOKKUVÕTE

1.1 Demograafiline olukord

Demograafiline olukord kajastab KOV elanikkonna kasvu või kahanemise tagamaid, rahvastiku struktuuri ning selle muutusi aja jooksul.

- 1.1.1 Rahvaarv Muuda →
- 1.1.2 Rahvastiku soo- ja vanusjaotus Muuda →
- 1.1.3 Laste arv ja osakaal rahvastikust Muuda →
- 1.1.4 Demograafiline tööturusurveindeks Muuda →
- 1.1.5 Sündimus Muuda →
- 1.1.6 Suremus Muuda →
- 1.1.7 Loomulik iive Muuda →
- 1.1.8 Ülalpeetavate määr Muuda →
- 1.1.9 Ränne Muuda →
- 1.1.10 Haridustase Muuda →
- 1.1.11 Laste arv haridusasutustes ja lastehoius Muuda →
- 1.1.12 Keskhariduse tasemel õppurite jagunemine üldkeskhariduse ja kutsekeskhariduse vahel Muuda →

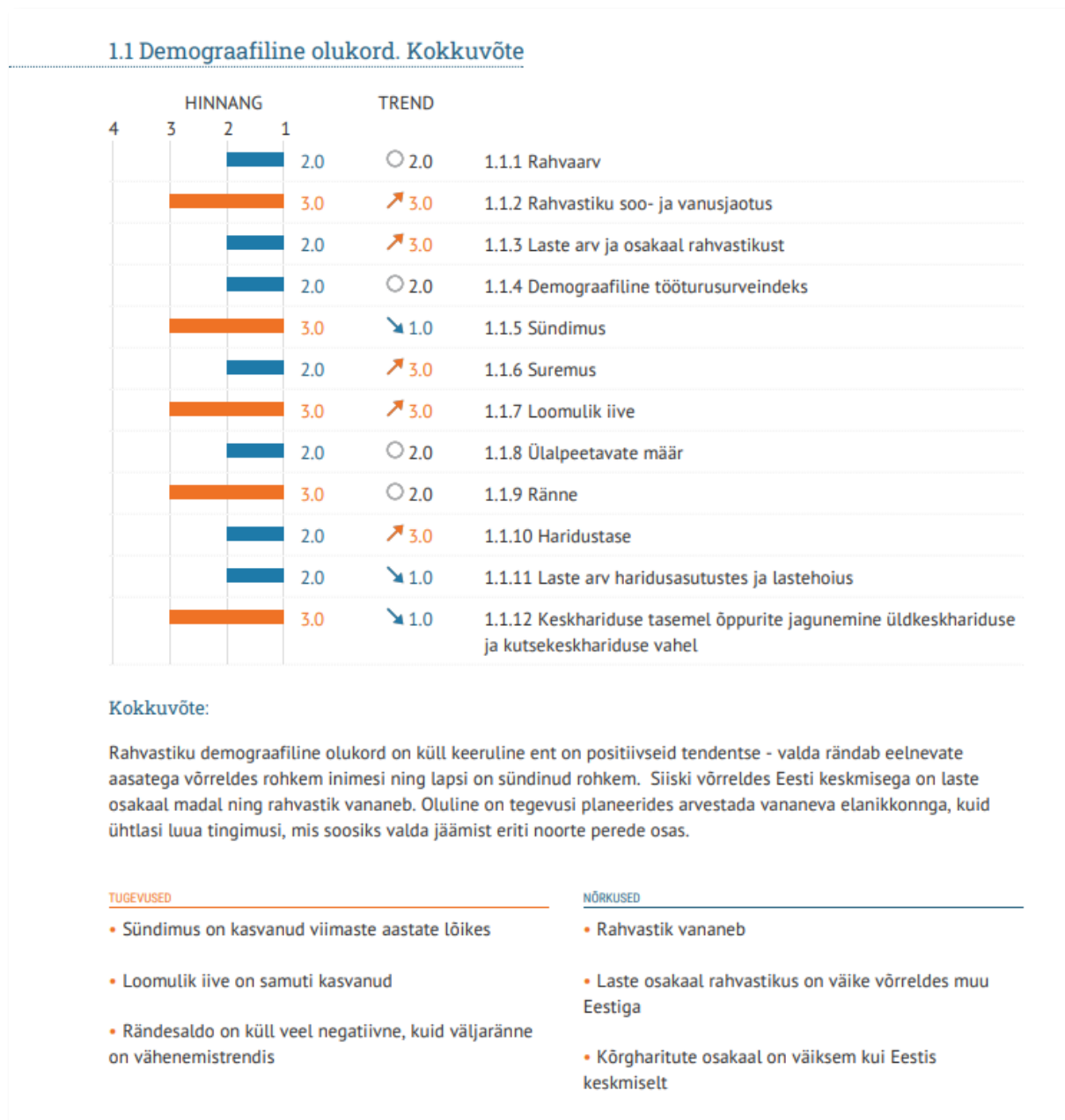
1.1 Demograafiline olukord. Valdkonna kokkuvõte Muuda →

PDF EELVAADE LAE PDF ALLA KOKKUVÕTE

Pilt 20 Alamvaldkondade edenemine

5.1.1 Kokkuvõtete kuvamine PDF vaates

Indikaatorite hinnangute ja trendide kokkuvõtted kuvatakse PDF vaates positiivse või negatiivse liikumisega. Kui noolt ei ole lisatud, siis on olukord stabiilne. Samuti hinnatakse valdkonna **tugevusi** ja **nõrkusi** (Pilt 21/Pilt 21).

Pilt 21 Valdtkonna kokkuvõte PDF vaates

5.2 Valdtkondlike kokkuvõtete tegemine

Valdtkondade kokkuvõtte tegemiseks peavad olema täidetud **kõik alamvaldtkondade kokkuvõtted**. Valdtkondlike kokkuvõtete tegemiseks kaasata kogu meeskond, et ühiselt leida prioriteedid – probleemsed teemad, mida võtta tegevuskava koostamisel arvesse.

Valdtkondlike kokkuvõtteid tehes – kuvab kokkuvõtte lahtris alamvaldtkondades kirjutatud kokkuvõtteid (Pilt 22). NB! Kui kord on alamvaldtkonna juures juba kokkuvõtte salvestatud

siis hilisemad muudatused valdkonna kokkuvõttes ei kajastu. Seetõttu tasub kokkuvõtteid teha kõige lõpus ehk kui kõik alamvaldkondade kokkuvõtted on valmis.

Kokkuvõte

Milline on paikkonna demograafiline olukord ja rahvastiku tervis? Millised on kujunenud olukorra tagamaad? Milliseid on valdkonna peamised tugevused? Mis vajaks valdkonnas enim arendamist? Üldista ja tee järeldusi ja kasuta saadud andmeid järgmistes teemavaldkondade taustana.

1.1 Demograafiline olukord

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

1.2 Rahvastiku tervise seisund

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

1.3 Haavatavad sihtrühmad

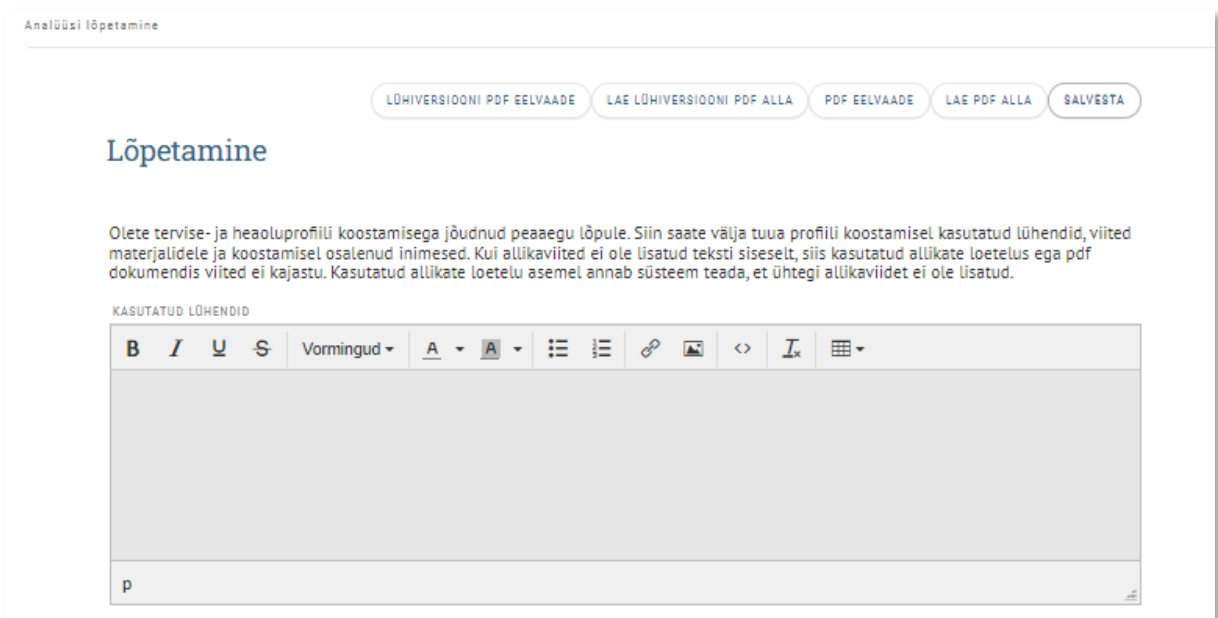
p » strong

HINNANG (SKAALAL 1-4): Pigem hea (2.5) TREND (SKAALAL 1-3): Stabiilne (1.9)

Pilt 22 Valdkonna kokkuvõtte tegemine

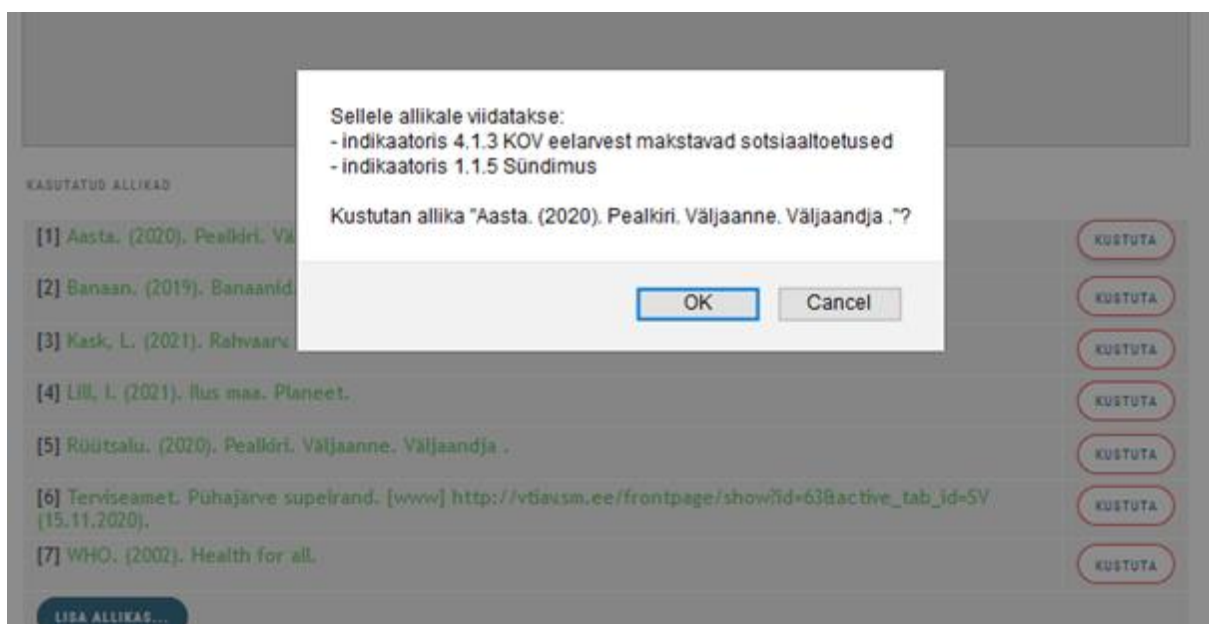
5.3 Profiili lõpetamine (tervise- ja heoluprofiili pikk ja lühike fail)

E-keskkonna viimases „Lõpetamise“ alajaotuses saab lisada kasutatud lühendite loetelu (Pilt 23) ja näeb allikaviidete loetelu. Kui kõik viis valdkonda on täidetud saab tervise- ja heoluprofiilist teha lühikese või pika väljavõtte pdf failina (Pilt 24). NB! Oluline on kõik käesolevas peatükis lisatud info ka **salvestada**, vajutades lehe ülaosas nuppu „Salvesta“ Lühikese faili on koondatud ainult valdkondlikud kokkuvõtted (sh alavaldkonnad) (Lisa 2).

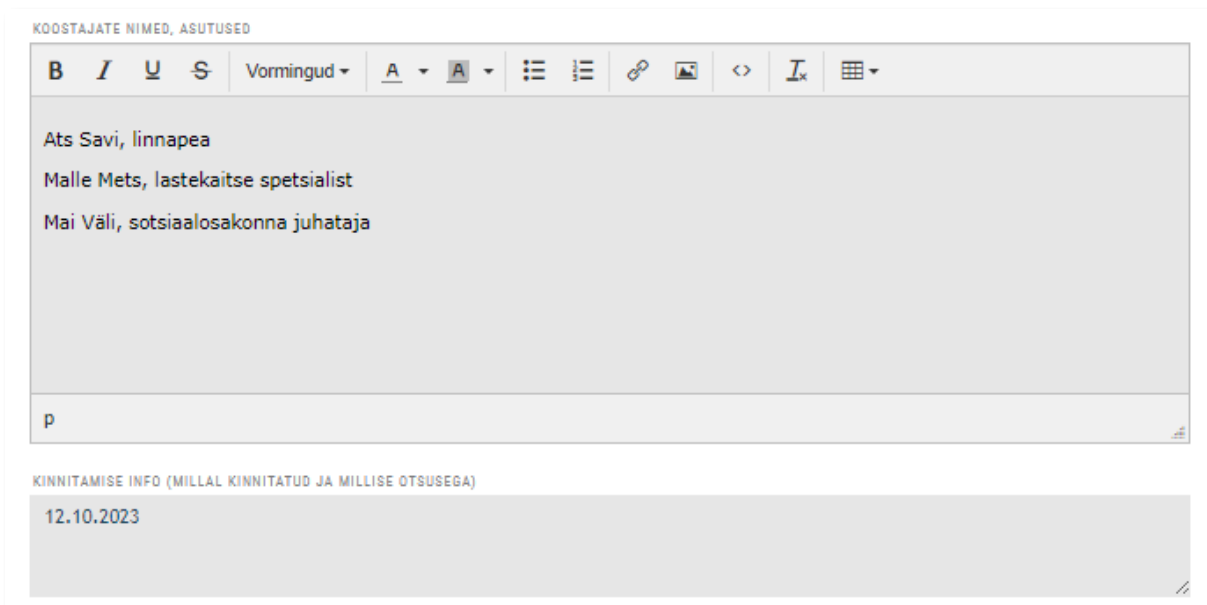
Pilt 23 Kasutatud lühendite loetelu. Koondvaate loomine

Kui viited lisatakse dokumendi lõpus, tuleb need omakorda viidata indikaatorite analüüsid. Juhul kui dokumendis viiteid lisatud ei ole, annab süsteem teada ühtegi allikaviidet ei leitud. Kui soovite allikaviiteid kustutada, siis valiku tegemisel kuvatakse hoiatus ja tuuakse välja allikaviide indikaatoris Pilt 24).

Pilt 24 Allikaviite kustutamine

Profiili lõpetamiseks lisatakse koostajate loetelu ja kinnitamise kuupäev (Pilt 25).

Pilt 25 Profiili koostajate lisamine ja kinnitamise otsus

Kui muudatusi enam profiilis tegema ei pea, võib dokumendi kinnitada vajutades nuppu „Lõpetan“.

Kinnitatud dokumendi saab **taasavada** ainult KOV **peakasutaja**. Peale lõpetamist pääseb ligi tegevuskava moodulile. Pdf dokumente saab alla laadida ka siis, kui profiil on lõpetatud ja tegevuskava moodul avatud, seda profiili põhiaandmete vahelehel (Pilt 26), samal lehel saab profiili ka uuesti avada ja muuta, vajutades nupule „muuda profiili“.

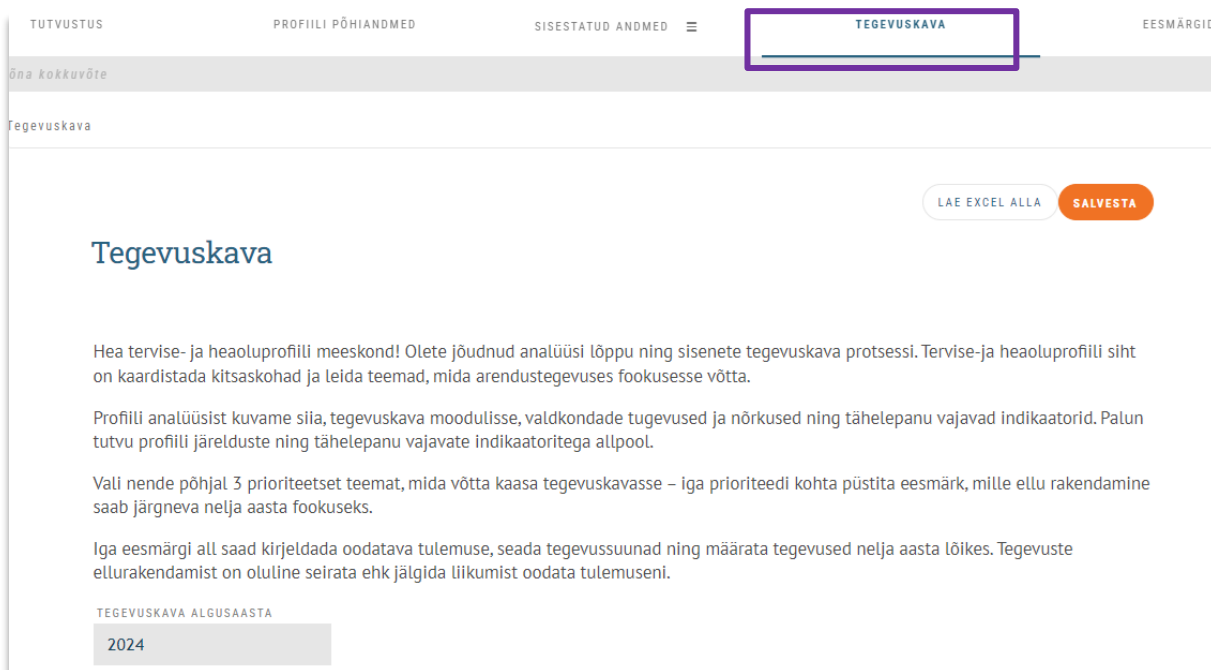

Pilt 26 Profiili taasavamine

6 Tegevuskava loomine

Profiil on aluseks tervise arendamise tegevuskava koostamisele, milles püstitatakse konkreetsed eesmärgid heaolu parandamiseks ning määratletakse vajalikud tegevused, ressursid ja vastutajad. Tegevuskava koostamise peamised põhimõtted on kokkuvõtvalt toodud välja ka **Error! Reference source not found.**

Peale profiili lõpetamist avaneb tegevuskava moodul (Pilt 27). Oluline on märkida koostatava tegevuskava algusaasta. Kui see lahter jääb tühjaks siis automaatselt seab programm tegevuskava algusaastaks käesoleva aasta.

TUTVUSTUS PROFIIILI PÕHIANDMED SISESTATUD ANDMED **TEGEVUSKAVA** EESMÄRGID

Õna kokkuvõte

Tegevuskava

LAE EXCEL ALLA SALVESTA

Tegevuskava

Hea tervise- ja heaoluprofiili meeskond! Olete jõudnud analüüsi lõppu ning sisenete tegevuskava protsessi. Tervise- ja heaoluprofiili siht on kaardistada kitsaskohad ja leida teemad, mida arendustegevuses fookusesse võtta.

Profiili analüüsist kuvame siia, tegevuskava moodulisse, valdkondade tugevused ja nõrkused ning tähelepanu vajavad indikaatorid. Palun tutvuge profiili järelduste ning tähelepanu vajavate indikaatoritega allpool.

Vali nende põhjal 3 prioriteetset teemat, mida võtta kaasa tegevuskavasse – iga prioriteedi kohta püstita eesmärk, mille ellu rakendamine saab järgneva nelja aasta fookuseks.

Iga eesmärgi all saad kirjeldada oodatava tulemuse, seada tegevussuunad ning määrata tegevused nelja aasta lõikes. Tegevuste ellurakendamist on oluline seirata ehk jälgida liikumist oodata tulemuseni.

TEGEVUSKAVA ALGUSAASTA

2024

Pilt 27 Tegevuskava moodul

Profiili analüüsist kuvame tegevuskava moodulisse valdkondade tugevused ja nõrkused ning tähelepanu vajavad indikaatorid. Esimese sammuna tuleks tutvuda profiili järelduste ning tähelepanu vajavate indikaatoritega (Pilt 28; Pilt 29).

Valdkonnad

- +1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis
- +2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused
- +3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet
- +4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine
- +5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid

Probleemsed indikaatorid

- + 1.1.1 Rahvaarv
- + 1.1.3 Laste arv ja osakaal rahvastikust
- + 1.1.4 Demograafiline tööturusurveindeks
- + 1.1.6 Suremus
- + 1.1.8 Ülalpeetavate määr
- + 1.1.10 Haridustase
- + 1.1.11 Laste arv haridusasutustes ja lastehoius
- + 1.2.2 Suremus pahaloomulistes kasvajatesse
- + 1.2.4 Maakonna elanike alkoholist põhjustatud suremus

Pilt 28 Valdkondlikud kokkuvõtted ja probleemsed indikaatorid tegevuskavas

Valdkonnad

- +1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis
- 2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused

HINNANG (SKAALAL 1-4)

Pigem halb (2.4)

TREND (SKAALAL 1-3)

Stabiilne (2.0)

KOKKUVÕTE

Ametlike supluskohtade veekvaliteet on pigem halb, puudub ka regulaarne järelvalve.

Väärteod KOV-is on tõusutrendis, ennetavad tegevused on seni olnud pigem ühekordsed. Toetavate teenuste läbiviimine ja tagamine ei ole läbi mõeldud.

Avaliku ruumi turvalisuse analüüsimistega ei ole regulaarselt tehtud. Samuti pole järjepidevalt hinnatud ligipääsetavust erivajadustega inimestele. Turvalisuse ja heakorra tagamisega esineb probleeme. Tänavavalgustuse seisukord vajab parendamist, et ei oleks pimedaid varjatud alasid.

Inimkannatanutega liiklusõnnetused on pigem stabiilsed, kuid tõusutrendis on õnnetused kergliikuritega. Kergliiklusteede võrgustik vajab edendamist, senised ennetustegevused ei ole olnud tulemuslikud.

Alkoholi- ja tubakatarvitamise ennetamise ja vähendamise tegeleta järjepidevalt. Ei viida ellu testostlemisi. Toetavad tegevused on ühekordsed.

Vallas on olemas kultuurikeskus ja raamatukogu. Kultuurikeskuses tegeletakse aktiivselt - seal toimetavad mitmed huviringid, on tantsuõhtuid ja käivad ka külalissetendused. Küll aga arengukoht on arvestamine ligipääsuga - seda nii transpordikorralduse mõttes, kui ka erivajadustega inimestele ligipääsu tagamises.

TUGEVUSED

- Tervise- ja rahvaspordiga tegelemiseks soodne keskkond

Pilt 29 Valdkondade kokkuvõtete kuvamine tegevuskavas

Nende põhjal on mõistlik valida kuni **3 prioriteetset** teemat, mida võtta kaasa tegevuskavasse – iga prioriteedi kohta tuleb püstitada eesmärk, mille ellu rakendamine saab järgneva nelja aasta fookuseks. Eesmärke võib püstitada nii valdkonnaüleselt – lähtudes valdkondlikust kokkuvõttest esile tulnud murekohale, kui ka konkreetse probleemse indikaatori põhjal.

2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused

HINNANG (SKAALAL 1-4)

Pigem halb (2.4)

TREND (SKAALAL 1-3)

Stabiilne (2.0)

KOKKUVÖTE

Ametlike supluskohtade vee kvaliteet on pigem halb, puudub ka regulaarne järelvalve.

Väärteod KOV-is on tõusutrendis, ennetavad tegevused on seni olnud pigem ühekordsed. Toetavate teenuste läbiviimine ja tagamine ei ole läbi mõeldud.

Avaliku ruumi turvalisuse analüüsimistega ei ole regulaarselt tehtud. Samuti pole järjepidevalt hinnatud ligipääsetavust erivajadustega inimestele. Turvalisuse ja heakorra tagamisega esineb probleeme. Tänavavalgustuse seisukord vajab parendamist, et ei oleks pimedaid varjatud alasid.

Inimkannatanutega liiklusõnnetused on pigem stabiilsed, kuid tõusutrendis on õnnetused kergliikuritega. Kergliiklusteede võrgustik vajab edendamist, senised ennetustegevused ei ole olnud tulemuslikud.

Alkoholi- ja tubakatarvitamise ennetamise ja vähendamiseks ei tegeleta järjepidevalt. Ei viida ellu testostlemisi. Toetavad tegevused on ühekordsed.

Vallas on olemas kultuurikeskus ja raamatukogu. Kultuurikeskuses tegutsetakse aktiivselt - seal toimuvad mitmed huviringid, on tantsuõhtuid ja käivad ka külalissetendused. Küll aga arengukoht on arvestamine ligipääsuga - seda nii transpordikorralduse mõttes, kui ka erivajadustega inimestele ligipääsu tagamises.

TUGEVUSED

- Tervise- ja rahvaspordiga tegelemiseks soodne keskkond
- Valla elanikud on rahul oma elukeskkonnaga
- Huvihariduse ja kultuuri võimalused mitmekesised

NÕRKUSED

- Avaliku ruumi ligipääsetavuse kohta ei tehta süsteemselt seiret, erivajadustega inimestega pole piisavalt arvestatud
- Puudub süsteemne ja järjepidev ennetustegevus alkoholi- ja tubakatarvitamise ennetamiseks ja vähendamiseks

LISA EESMÄRK

Pilt 30 Eesmärgi seadmine valdkonnapõhiselt

2.2.3 Avaliku ruumi ligipääsetavus ja heakord

HINNANG (SKAALAL 1-4)

Pigem halb (2.0)

TREND (SKAALAL 1-3)

Stabiilne (2.0)

KOKKUVÖTE

Avaliku ruumi turvalisuse analüüsimistega ei ole regulaarselt tehtud. Samuti pole järjepidevalt hinnatud ligipääsetavust erivajadustega inimestele. Turvalisuse ja heakorra tagamisega esineb probleeme. Tänavavalgustuse seisukord vajab parendamist, et ei oleks pimedaid varjatud alasid.

LISA EESMÄRK

Pilt 31 Eesmärgi seadmine probleemse indikaatori põhisel

Iga eesmärgi all saab kirjeldada oodatava tulemuse, seada tegevussuunad ning määrata tegevused nelja aasta lõikes. Tegevuste ellurakendamist on oluline seirata ehk jälgida liikumist oodatava tulemuseni.

Kõigepealt tuleb seada eesmärk, seejärel kirjeldada lahti probleemi püstitus ning oodatavad tulemused. Pluss märgist saab avada ka probleemse indikaatori/valdkonna kokkuvõtte, et hõlbustada eesmärgi lahti kirjeldamist (Pilt 32). Oodatavate tulemuste juures peaks kirjeldama ka **möödikuid**. Näiteks: olukord on selline, tahame jõuda x aastaks selleni. Mõned muutused võiksid kirjeldada saavutatavat muutust, mida saaksite ka mööta (ning tegevuskavast on nähtav, kuidas te seda teete). *NT Hetkel haridusasutustes tervisemeeskonnad puuduvad, kuid plaanis on need moodustada – haridusasutuste tervisemeeskonnad baastase 0, sihttase nt 2026 a. haridusasutuste arv 4, kus on tervisemeeskonnad*

STRATEEGILINE EESMÄRK

Uus eesmärk ✎

+ Probleemse indikaatori kokkuvõte

– Probleemi püstitus

Sõnasta probleem

– Oodatavad tulemid

Oodatavad tulemid

Tegevused

LISA UUS

Pilt 32 Probleemi püstitus ja oodatavad tulemid

Kui eesmärk on seatud, tuleb hakata lisama tegevusi, mis toetavad eesmärgini jõudmist.

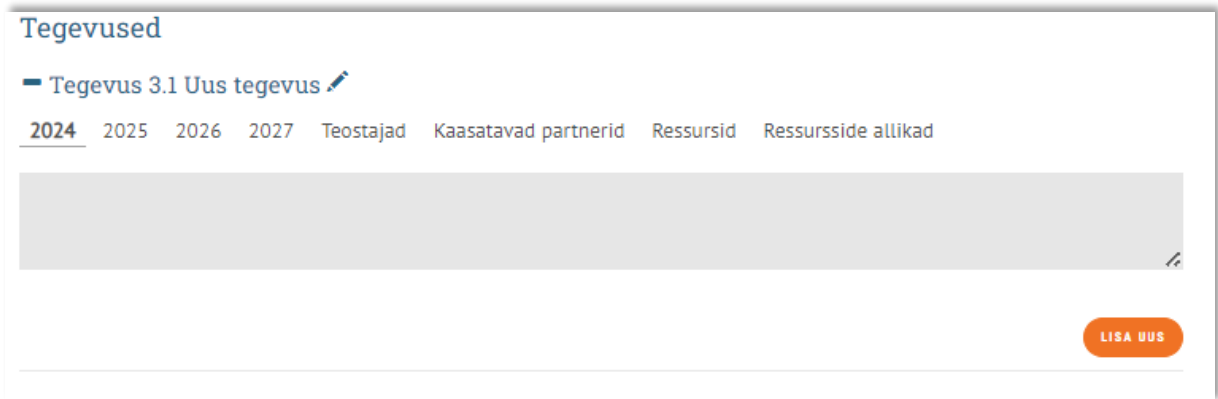
Tegevused

+ Tegevus 3.1 Uus tegevus ✎

LISA UUS

Pilt 33 Planeeritud tegevuse määramine

Iga eesmärgi juurde määrata **peamised tegevused**- tegevussuunad ja sammud nelja aasta lõikes, mis aitavad soovitud tulemusteni jõuda koos hinnangulise eelarve ja vastutajatega (Pilt 34).

Pilt 34 Tegevuste lisamine

Tegevused üles ehitada **läbimõeldud protsessina** nt:

1. *haridusasutuste tervisevaldkondade olemasolu, tegevuste ja vajaduste kaardistamine*
2. *tervisemeeskondade moodustamine*
3. *meeskondadel eesmärkide seadmine ja tegevusplaanide koostamine*
4. *tegevusplaanide tagasisidestamine ja vajadusel muudatuste sisseviimine*

Kogu tegevuskava tuleks üles ehitada **aasta aastalt eesmärgi täitmise suunas liikudes**. Iga-aastased ja kestvad tegevused (erinevad programmid, projektid) võiksid olla kajastatud iga-aastaselt, kuna eeldab ressursside planeerimist.

Hea eesmärk vastab SMART põhimõttele – on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, realistlik ja ajaliselt määratletud

Tegevuskava täitmist tuleks süsteemselt ka seirata. (Pilt 35)

Pilt 35 Tegevuskava seire

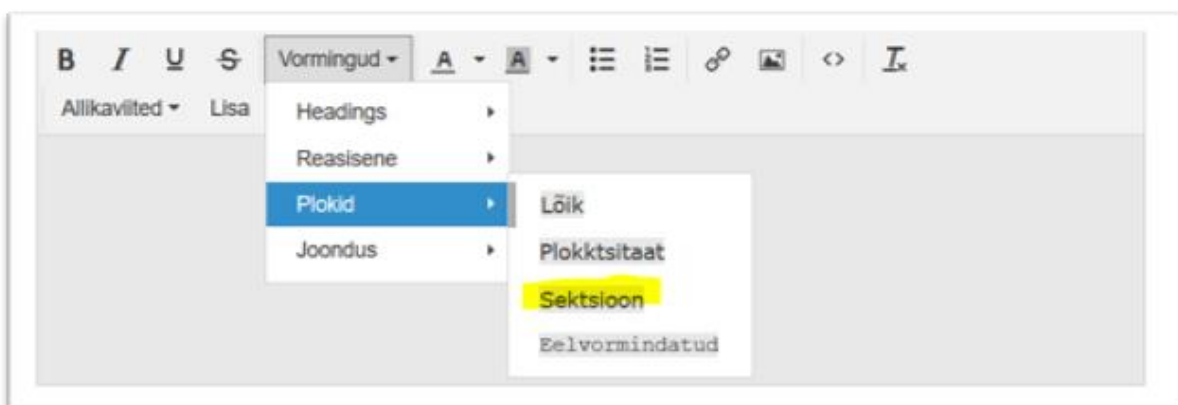
Tegevuskava saab alla laadida Exceli formaadis (lingid iga eesmärgi juures oleva lehe all ja ülaservas (Pilt 35), samuti tegevuskava vahelehe üla- ja allservas. Exceli tabelit saab alla laadida korduvalt ja igas etapis.

7 E-profiili nipid ja trikid ja võimalused

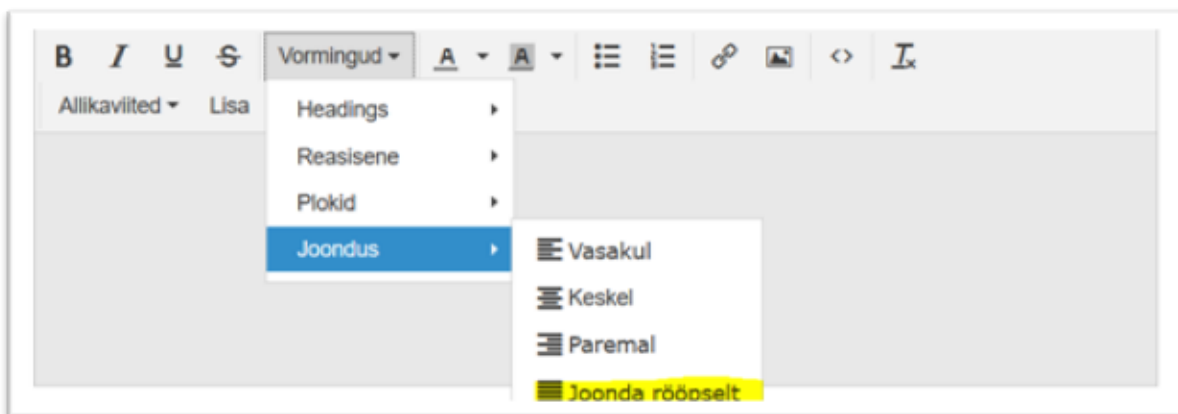
Käesolevas peatükis koondame olulisema lisateabe profiili täitmisel.

7.1 Vormindamine

Analüüsi tekstialas saate lisada pilte ja graafikuid, mis aitavad illustreerida dokumenti või lisada andmeid teistest uuringutest. E-keskkonnas kasutatakse vaikimisi vormingut ja väliste tekstide kopeerimisel soovitame kasutada vormingu puhastamise käsklust. Tööriistariba võimaldab teksti redigeerimisel kasutada erinevaid kirjastiile, suurust, lisada pilte ja linke. Soovitame kasutada plokkide vormistamisel sektsiooni valikut (Pilt 36) ja soovi korral joondada rööpselt (Pilt 37). Lõppvaates jääb sellisel kujul rea vahetumisel vähem tühja ruumi.

Pilt 36 Vormingu muutmine, plokkid

Pilt 37 Vormingu muutmine, joondus

7.2 Enda tabelite lisamine

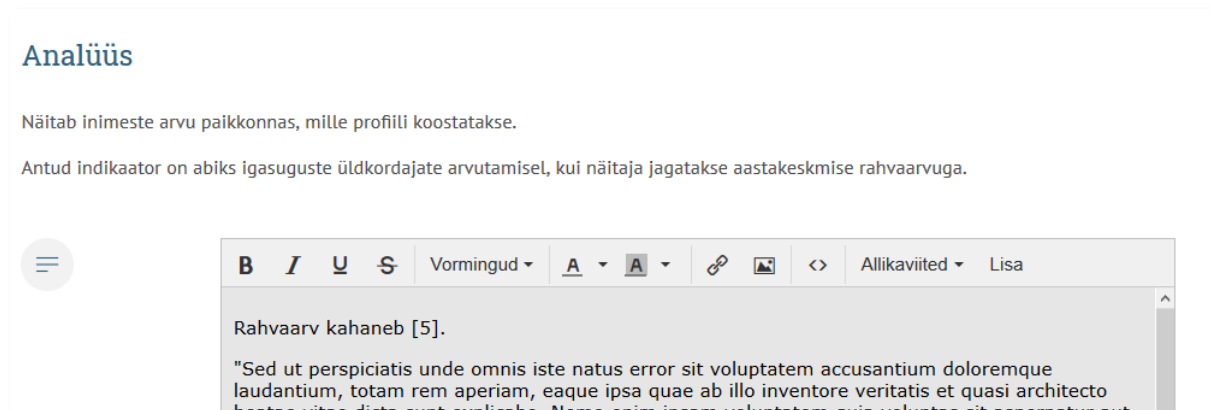
Kui on soov täiendada indikaatoreid lisainfoga, siis võib lisada analüüsilahtrisse jooniseid jpg kujul, võib ka luua täiendavaid tabeleid.

7.3 Viitamine ja allikate lisamine

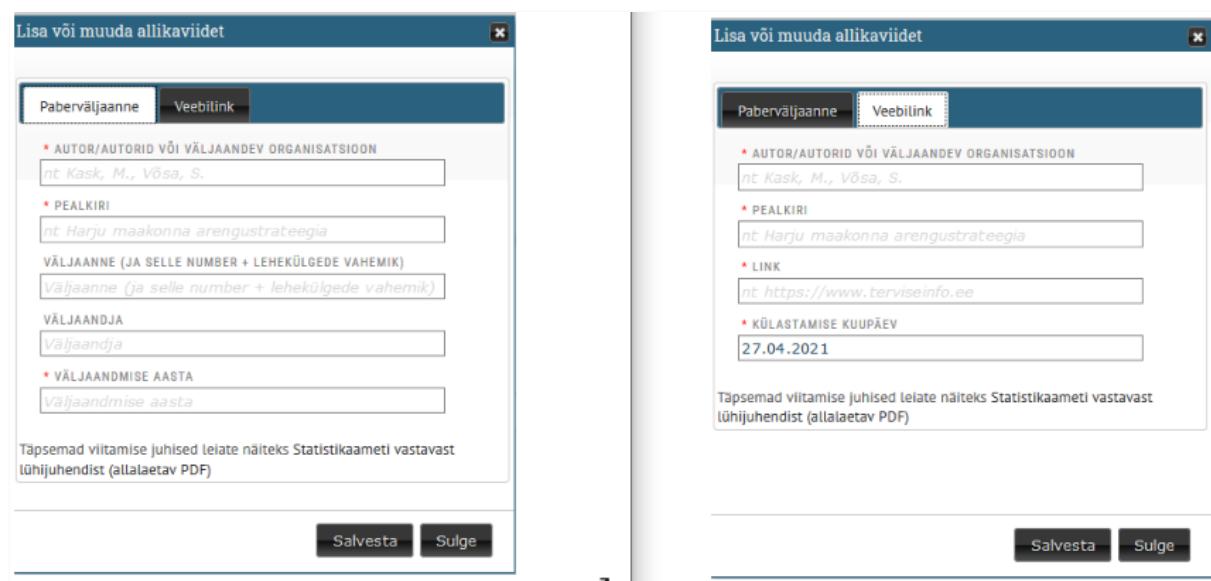
Allikate loetelus on oluline kasutada viiteid teksti siseselt, millised lisatakse dokumendi lõppu eeltäidetuna. Kui tekstis on jäetud viited lisamata, siis lõppdokumendi vaatesse allikaid ei kuvata. Viidete loetelu genereeritakse automaatselt tähestikulises järjekorras.

Kuidas lisada viited teksti siseselt?

Analüüsi tekstialas tuleb valida „Allikaviidete“ kõrval olevat tööriista „Lisa“ (Pilt 38/Pilt 38). Seejärel avanevasse vormi saab lisada uue allika (Pilt 39).

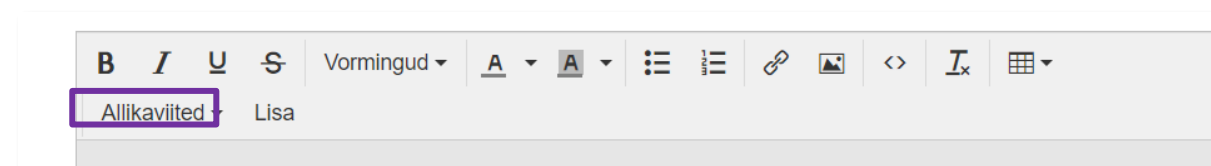

Pilt 38 Viite lisamine profiili andmebaasi

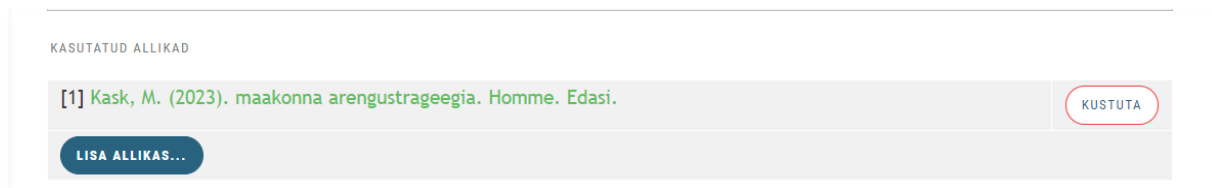
Pilt 39 Allikaviidete lisamise vormid

Kui viide on lisatud profiili andmebaasi, saab kursoriga liikuda teksti lõigu juurde ja lisada enne lause lõppu soovitud viide. Selleks tuleb valida tööriistaribal „Allikaviidete“ (Pilt 40), valida loetelust soovitud allikas ja seejärel on allikaviide lisatud ka tekstisiselt. Viitenumber muutub automaatselt, kui lisate hiljem uusi allikaid.

Pilt 40 Tekstisisene allikaviite lisamine

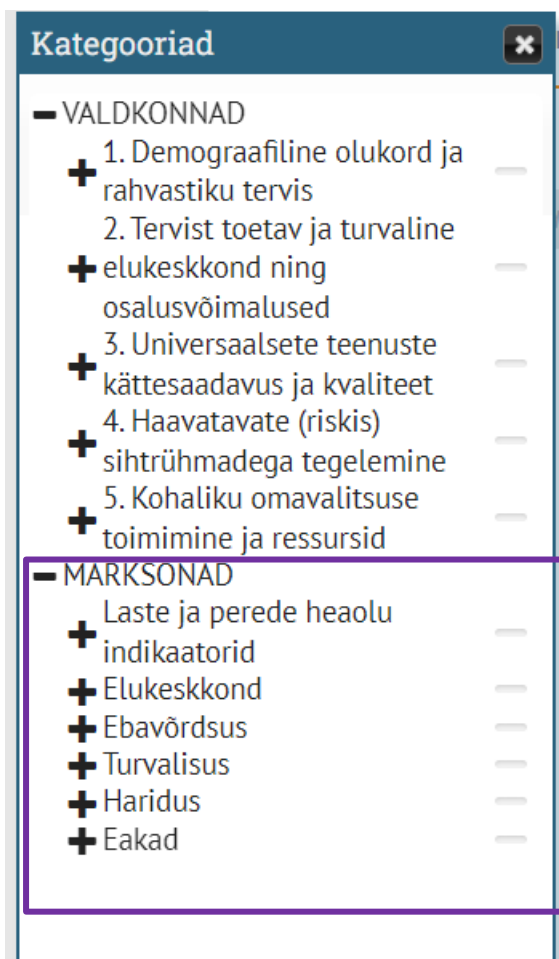
Allikaviited lisatakse süsteemi poolt automaatselt ka „Lõpetamise“ alajaotuse lõppvaatesse (Pilt 41).

Pilt 41 Allikaviidete loetelu lõppvaates

7.4 Märksõnad/teemaprofiilid

E-keskkonnas on lisaks kasutusel märksõnad, mis võimaldavad soovitud indikaatorid koondada teist tüüpi paralleelseks aruandluseks näiteks „laste ja perede heaolu.“ Sellisel juhul kuuluvad indikaatorid nii määratud valdkonda kui valitud märksõna alla ning neist on võimalik moodustada alternatiivne töödokument.

Pilt 42 Teemaprofiilid

Lisa 1 Tervise- ja heoluprofiili struktuur

1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis

1.1 Demograafiline olukord

- 1.1.1 Rahvaarv
- 1.1.2 Rahvastiku soo- ja vanusjaotus
- 1.1.3 Laste arv ja osakaal rahvastikust
- 1.1.4 Demograafiline tööturusurveindeks
- 1.1.5 Sünnimus
- 1.1.6 Suremus
- 1.1.7 Loomulik iive
- 1.1.8 Ülalpeetavate määr
- 1.1.9 Ränne
- 1.1.10 Haridustase
- 1.1.11 Laste arv haridusasutustes ja lastehoius
- 1.1.12 Keskhariiduse tasemel õppurite jagunemine üldkeskhariiduse ja kutsekeskhariiduse vahel
- 1.1 Demograafiline olukord. Kokkuvõte

1.2 Rahvastiku tervise seisund

- 1.2.1 Suremus vereringeelundite haigustesse
- 1.2.2 Suremus pahaloomulistesse kasvajatesse
- 1.2.3 Suremus välispõhjustesse
- 1.2.4 Maakonna elanike alkoholist põhjustatud suremus

- 1.2.5 Maakonna varajane suremus
- 1.2.6 Maakonna elanike oodatav eluiga
- 1.2.7 Maakonna elanike tervena elatav eluiga
- 1.2.8 Maakonna elanike hinnang oma tervisele
- 1.2 Rahvastiku tervise seisund. Kokkuvõte

1.3 Haavatavad sihtrühmad

- 1.3.1 Vähenenud töövõimega isikud
- 1.3.2 Puudega inimesed
- 1.3.3 Vanemliku hoolitsuseta ja abivajavad lapsed
- 1.3 Haavatavad sihtrühmad. Kokkuvõte

1.4 Tööturg

- 1.4.1 Registreeritud töötus
- 1.4.2 Palgatöötajate keskmine brutotulu
- 1.4.3 Sooline palgalõhe
- 1.4.4 Majanduslik aktiivsus
- 1.4 Tööturg. Kokkuvõte

1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis. Valdonna kokkuvõte

2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused

2.1 Turvaline elukeskkond

- 2.1.1 Nõuetele vastava joogiveega varustatus
- 2.1.2 Suplusvee kvaliteet
- 2.1.3 Uppunud ja veeohutuse alane ennetustöö
- 2.1.4 Tulekahjud
- 2.1.5 Tuleohutuse alane ennetustöö
- 2.1.6 Liiklusohutuse alane ennetustöö
- 2.1.7 Varavastased süüteod

- 2.1.8 Süütegude ennetamine ja kahjude vähendamine
- 2.1.9 Perevägivalla/lähisuhtevägivalla käigus toime pandud kuriteod
- 2.1.10 Perevägivalla/lähisuhtevägivalla ennetamine
- 2.1.11 Inimkannatanutega liiklusõnnetused
- 2.1.12 Tabatud joobes sõidukijuhid
- 2.1.13 Liiklusohutuse alane ennetustöö

2.1 Turvaline elukeskkond. Kokkuvõte

2.2 Elukeskkond ja planeeringud

2.2.1 Ühistranspordi korraldus

2.2.2 Koolitranspordi korraldus

2.2.3 Avalike ruumide ligipääsetavus ja heakord

2.2.4 Alkoholi ja tubakatarvitamist mõjutavad tegurid

2.2.5 Toitumist ja liikuvat eluviisi mõjutavad tegurid.

2.2 Elukeskkond ja planeeringud. Kokkuvõte

2.3 Osalusvõimalused

2.3.1 Aktiivne kogukond ja kaasamine

2.3.2 Kohalik kultuurielu

2.3.3 Võimalused noorsootöös osalemiseks ning osalus- ja kuuluvuskogemuse saamiseks

2.3 Osalusvõimalused. Kokkuvõte

2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused. Valdonna kokkuvõte

3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet

3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused

3.1.1 Esmatasandi tervishoiuteenuse kättesaadavus

3.1.2 Eriarstiabi kättesaadavus

3.1.3 Koolilaste tervise ülevaatused

3.1.4 Nõustamisteenuste kättesaadavus

3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused. Kokkuvõte

3.2.2 Üldkeskhariduse ja kutsehariduse omandamise toetamine

3.2.3 Koolikohustuse täitmine

3.2.4 Koolikohustust mittetäitvate lastega tegelemine

3.2.5 Hariduslikud tugiteenused

3.2.6 Koolivägivalla ja koolikiusamise ennetamine

3.2 Haridusega seotud teenused. Kokkuvõte

3.2 Haridusega seotud teenused

3.2.1 Alushariduse ja lastehoiu kättesaadavus

3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet. Valdonna kokkuvõte

4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine

4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused

4.1.1 KOV osutatavad sotsiaalteenused

4.1.2 Toimetulekutoetuse saajad

4.1.3 KOV eelarvest makstavad sotsiaaltoetused

4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused. Kokkuvõte

4.2 Abivajavate lastega tegelemine

4.2.1 Abivajava/hädaohus oleva lapse toetamine

4.2.2 Teenused ja toetused lastele ja peredele

4.2.3 Kaasava hariduskorralduse rakendamine

4.2.4 Lapsed hariduslike erivajadustega õpilaste koolides

4.2 Abivajavate lastega tegelemine. Kokkuvõte

4.3 Perede toetamine

4.3.1 Lastega leibkondade elamistingimused

4.3.2 Toidupuuduses olevad lapsed

4.3.3 Vanemluse toetamine

4.3 Perede toetamine. Kokkuvõte

4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine. Valdkonna kokkuvõte

5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid

5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine

5.1.1 Füüsilise isiku tulumaksu laekumine KOV eelarvesse

5.1.2 Kohaliku omavalitsuse eelarvetulud

5.1.3 Sotsiaalse kaitse kulud KOV eelarves

5.1.4 Hindamistegevused KOV-is

5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine. Kokkuvõte

5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu tagamiseks

5.2.1 KOV`i juhitud võrgustikud ennetuse, tervise ja heaolu edendamiseks

5.2.2 Juhtumitöö võrgustikud

5.2.3 Rahvatervise tegevuste korraldus kohalikus omavalitsuses

5.2.4 Spetsialistid heaolu edendamiseks ja nende kvalifikatsioon

5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu tagamiseks. Kokkuvõte

5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid. Valdkonna kokkuvõte

Lisa 2 Profiili lühiversiooni sisukord

Sisukord

Sissejuhatus	
1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis	
1.1 Demograafiline olukord. Kokkuvõte	4
1.2 Rahvastiku tervise seisund. Kokkuvõte	4
1.3 Haavatavad sihtrühmad. Kokkuvõte	5
1.4 Tööturg. Kokkuvõte	5
1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis. Kokkuvõte	6
2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused	
2.1 Turvaline elukeskkond. Kokkuvõte	7
2.2 Elukeskkond ja planeeringud. Kokkuvõte	7
2.3 Osalusvõimalused. Kokkuvõte	8
2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused. Kokkuvõte	9
3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet	
3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused. Kokkuvõte	10
3.2 Haridusega seotud teenused. Kokkuvõte	10
3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet. Kokkuvõte	11
4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine	
4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused. Kokkuvõte	12
4.2 Abivajavate lastega tegelemine. Kokkuvõte	12
4.3 Perede toetamine. Kokkuvõte	12
4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine. Kokkuvõte	13
5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid	
5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine. Kokkuvõte	14
5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu edendamiseks. Kokkuvõte	14
5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid. Kokkuvõte	15
Koondhinnang olukorrale	
1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis. Kokkuvõte	16
2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused. Kokkuvõte	17
3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet. Kokkuvõte	18
4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine. Kokkuvõte	19
5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid. Kokkuvõte	20
Juhised	
Kasutatud allikad	

Lisa 3 Profiili pika versiooni sisukord

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis	5
1.1 Demograafiline olukord	5
1.1.1 Rahvaarv	5
1.1.2 Rahvastiku soo- ja vanusjaotus	6
1.1.3 Laste arv ja osakaal rahvastikust	6
1.1.4 Demograafiline töötururindeks	8
1.1.5 Sündimus	8
1.1.6 Suremus	9
1.1.7 Loomulik iive	10
1.1.8 Ülalpeetavate määr	11
1.1.9 Ränne	11
1.1.10 Haridustase	12
1.1.11 Laste arv haridusasutustes ja lastehoius	13
1.1.12 Keskkhariduse tasemel õppurite jagunemine üldkeskhariduse ja kutsekeskhariduse vahel	14
1.1 Demograafiline olukord. Kokkuvõte	15
1.2 Rahvastiku tervise seisund	16
1.2.1 Suremus vereringeelundite haigustesse	16
1.2.2 Suremus pahaloomulistes kasvajatess	17
1.2.3 Suremus välispõhjustesse	18
1.2.4 Maakonna elanike alkoholist põhjustatud suremus	18
1.2.5 Maakonna elanike varajane suremus	19
1.2.6 Maakonna elanike oodatav eluiga	20
1.2.7 Maakonna elanike tervena elatud aastad	21
1.2.8 Maakonna elanike hinnang oma tervisele	22
1.2 Rahvastiku tervise seisund. Kokkuvõte	23
1.3 Haavatavad sihtrühmad	24
1.3.1 Vähenenud töövoimega inimesed	24
1.3.2 Puudega inimesed	25
1.3.3 Vanemliku hoolitsuseta ja abivajavad lapsed	26
1.3 Haavatavad sihtrühmad. Kokkuvõte	26
1.4 Tööturg	28
1.4.1 Registreeritud töötus	28
1.4.2 Palgatöötajate keskmine brutotulu	29
1.4.3 Sooline palgalõhe	30
1.4.4 Majanduslik aktiivsus	31
1.4 Tööturg. Kokkuvõte	31
2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused	32
2.1 Turvaline elukeskkond	32
2.1.1 Nõuetele vastava joogiveega varustatus	32
2.1.2 Suplusvee kvaliteet	32
2.1.4 Tulekahjud	32
2.1.6 Väärteod KOV'is	33
2.1.7 Varavastased süüteod	33
2.1.8 Süütegude ennetamine ja kahjude vähendamine	34
2.1.9 Perevägivald/lähisuhtevägivald käigus toime pandud kuriteojuhtumid	34
2.1.11 Inimkannatanutega liiklusõnnetused	34
2.1 Turvaline elukeskkond. Kokkuvõte	35
2.2 Elukeskkond ja planeeringud	36
2.2.1 Ühistranspordi korraldus	36
2.2.2 Koolitranspordi korraldus	36
2.2.3 Avaliku ruumi ligipääsetavus ja heakord	37
2.2.4 Alkoholi ja tubakatarvitamist mõjutavad tegurid	37
2.2.5 Toitumist ja liikuvat eluviisi mõjutavad tegurid	38
2.2 Elukeskkond ja planeeringud. Kokkuvõte	39
2.3 Osalusvõimalused	40
2.3.1 Aktiivne kogukond ja kaasamine	40
2.3.2 Kohalik kultuurielu	40

2.3.3 Võimalused noorsootöös osalemiseks ning osalus- ja kuuluvuskogemuse saamiseks	41	
2.3 Osalusvõimalused. Kokkuvõte	41	
3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet		42
3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused		42
3.1.1 Esmatasandi tervishoiuteenuse kättesaadavus	42	
3.1.2 Eriarstiabi kättesaadavus	42	
3.1.3 Koolilaste tervise ülevaatused	43	
3.1.4 Nõustamisteenuste kättesaadavus	43	
3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused. Kokkuvõte	47	
3.2 Haridusega seotud teenused		48
3.2.2 Üldkeskhariduse ja kutsehariduse omandamise toetamine	48	
3.2.3 Koolikohustuse täitmine	48	
3.2.5 Hariduslikud tugiteenused	48	
3.2.6 Koolivägivalla ja koolikiusamise ennetamine	51	
3.2 Haridusega seotud teenused. Kokkuvõte	51	
4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine		53
4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused		53
4.1.1 KOV osutatavad sotsiaalteenused	53	
4.1.2 Toimetulekutoetuse saajad	57	
4.1.3 KOV eelarvest makstavad sotsiaaltoetused	58	
4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused. Kokkuvõte	59	
4.2 Abivajavate lastega tegelemine		60
4.2.1 Abivajava/ hädaohus oleva lapse toetamine	60	
4.2.2 Teenused ja toetused lastele ja peredele	60	
4.2.3 Kaasava hariduskorralduse rakendamine	63	
4.2.4 Lapsed hariduslike erivajadustega õpilaste koolides	64	
4.2 Abivajavate lastega tegelemine. Kokkuvõte	64	
4.3 Perede toetamine		65
4.3.2 Toidupuuduses olevad lapsed	65	
4.3.3 Vanemluse toetamine	65	
4.3 Perede toetamine. Kokkuvõte	67	
5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid		68
5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine		68
5.1.1 Füüsilise isiku tulumaksu laekumine KOV eelarvesse	68	
5.1.2 Kohaliku omavalitsuse eelarvetulud	68	
5.1.3 Sotsiaalse kaitse kulud KOV eelarves	69	
5.1.4 Hindamistegevused KOV-is	69	
5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine. Kokkuvõte	69	
5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu edendamiseks		71
5.2.1 KOV'i juhitud võrgustikud ennetuse, tervise ja heaolu edendamiseks	71	
5.2.2 Juhtumitöö võrgustikud	71	
5.2.3 Rahvatervise tegevuste korraldus kohalikus omavalitsuses	72	
5.2.4 Spetsialistid heaolu edendamiseks ja nende kvalifikatsioon	72	
5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu edendamiseks. Kokkuvõte	75	
Koondhinnang olukorrale		76
1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis. Kokkuvõte		76
2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused. Kokkuvõte		77
3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet. Kokkuvõte		78
4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine. Kokkuvõte		79
5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid. Kokkuvõte		80
Kasutatud allikad		81

Lisa 4 Tegevuskava

Tegevuskava koostamisel tuleks meeles pidada:

- Eesmärk peaks olema **konkreetne** ja **ajaliselt määratletud**
- Eesmärk võiks olla sõnastatud **saavutatuse** vaatest, nt Kogukonnad on aktiivsed ja kaasatud
- Oodatavad tulemuste seas võiks olla **möödikuid**, nt olukord on selline, tahame jõuda x aastaks selleni. Mõned muutused võiksid kirjeldada saavutatavat muutust, mida saaksite ka mööta (ning tegevuskavast on nähtav, kuidas te seda teete). *NT Hetkel haridusasutustes tervisemeeskonnad puuduvad, kuid plaanis on need moodustada – haridusasutuste tervisemeeskonnad baastase 0, sihttase nt 2024a. haridusasutuste arv.*
- Iga eesmärgi juurde määrata **peamised tegevused**- tegevussuunad ja sammud nelja aasta lõikes, mis aitavad soovitud tulemusteni jõuda koos hinnangulise eelarve ja vastutajatega.
- Tegevused üles ehitada **läbimõeldud protsessina** nt *Haridusasutuste tervisevaldkondade olemasolu, tegevuste ja vajaduste kaardistamine – tervisemeeskondade moodustamine- meeskondadel eesmärkide seadmine ja tegevusplaanide koostamine- tegevusplaanide tagasisidestamine ja vajadusel muudatuste sisseviimine – jne*
- Kogu tegevuskava üles ehitada aasta aastalt eesmärgi täitmise suunas liikudes
- Iga-aastased ja kestvad tegevused (erinevad programmid, projektid) võiksid olla kajastatud iga-aastaselt, kuna eeldab ressursside planeerimist.

Hea eesmärk vastab SMART põhimõttele – on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, realistlik ja ajaliselt määratletud

Näiteid eesmärkidest

Nõrk näide eesmärgist: *eakate keskuse loomine*

Hea näide eesmärgist: *Loodava eakate keskuse tegevustesse on kaasatud...% valla eakatest*

Näide eesmärgist: *VEPA programmi tutvustamine koolides*

Parem näide eesmärgist: *aastaks 2027 VEPA programm rakendatud 3s koolis*